

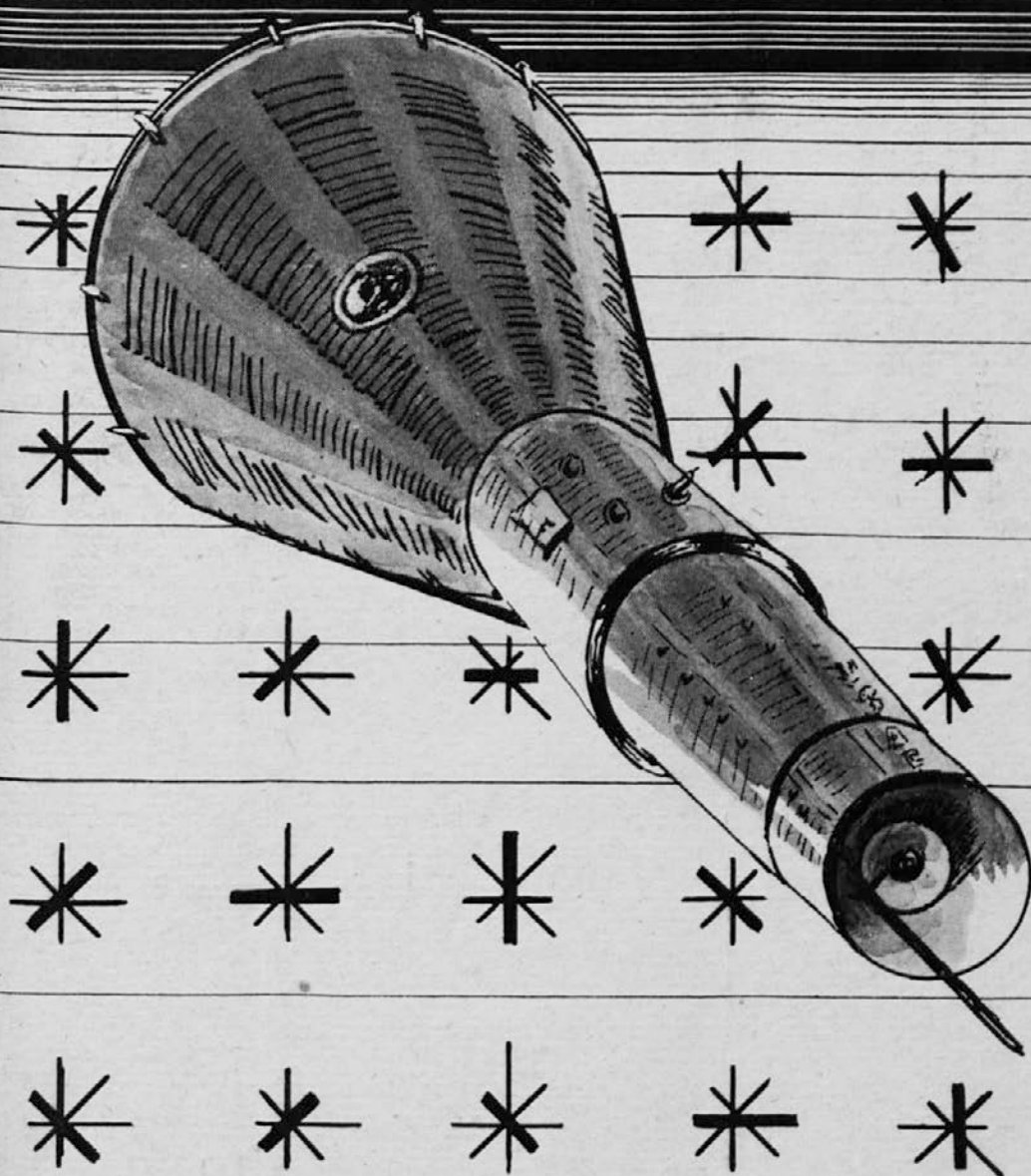
1966

ŠTEV. 9

SEPTEMBER

LETO XV.

MISLI

Registered at the
G.P.O., Sydney, for
transmission by post
as a periodical.

MISLI

(Thoughts)

Mesečnik za versko
in kulturno življenje
Slovencev v Avstraliji

★

Ustanovljen leta
1952

★

Urejuje in upravlja
P. Bernard Ambrožič
O.F.M.

6 Wentworth St.,
Point Piper.
Tel.: FM 1525

★

Naročnina £ 1-0-0
letno se
plačuje vnaprej

★

Naslov: MISLI
P.O. Box 136
Double Bay, Sydney.

★

Tisk: Mintis Pty. Ltd.,
417 Burwood Rd., Belmore,
Sydney. Tel. 759 7094.

LJUDJE POD BIČEM — TRETJI DEL

SPLOŠNO ZAŽELENA MAUSERJEVA POVEST — JE IZŠLA

Vendar enkrat! — Tako bo vzkliknil marsikdo, ki nadaljevanje romana težko pričakuje.

Zal, še vedno so in bodo težave s to zadevo. Preberite pazno naslednje točke in jih vzemite na znanje:

1. Dotiskan je bil TRETJI del v juliju 1966 in v Argentini so ga takoj lahko kupili.

2. Pošiljanje knjig čez morje je v Argentini (iz nam nerazumljivih razlogov) zelo otežkočeno in silno počasno.

3. Pošljejo lahko le po en paket po kake tri izvode naenkrat — v presledkih po kak teden dni. ZAČELI so tako odpošiljati v prvih dneh avgusta. Ko to tipkamo, še ni nobena pošiljka tukaj. Upamo, da bodo začele prihajati pred koncem septembra.

4. CENO SO MORALI dvigniti na \$4 (štiri dolarje), ker je knjiga izredno "debela" in tiskarna jim je podražila delo za 30%. To drži za broširane izvode in — mi bomo dobili domala samo take. (Vezana \$5.)

ZAKLJUČEK: Mnogi težko čakate — ne bomo mogli vsem obnem ustreči — kdor prej pride, prej melje — pošiljajte naročbo in \$4 dolarje — tisti, ki ste nam že plačali po \$3, dopošljite nadaljnji dolar — po vrsti bomo knjigo pošiljali. — Uprava MISLI.

KNJIGE DOBITE PRI MISLIH

F. S. FINŽGAR III in IV. Cena \$2.00, poština 15c. Drugi Finžgarjevi Zbrani spisi so pošli.

BOŽJA PLANINA, spisal Metod Turnšek. Krāsna zgodovinska povest o začetkih Sv. Višarij. Cena (nevezani) \$1.50 s poštino.

SOCIALNA EKONOMIJA, spisal dr. Ivan Ahčin. Cena \$3.00 s poštino.

KAR PO DOMAČE. — Zelo zanimiva šaljivo poučna knjiga. Baragova založba v Argentini. — £ 1-0-0.

DOMAČI ZDRAVNIK. Knajpova zdravilna metoda z vodo. — Šilingov 15.

ČLOVEK V STISKI. — Znani dr. Trstenjak rešuje v knjigi razne človekove težave. — Šil.10.

Dr. Fran DETELA I. — Ima povesti: Malo življenje, Kislo grozdje, Prihajač, Gospod Lisec in še druge. — Vezani knjigi je cena 30 šil. s poštino.

PROTI NOVIM SVETOVOM, prvič okoli sveta in druga odkritja. — 6 šil.

PREKLETA KRI, povest Karla Mauserja — 10 šil.

PRI PODNOŽJU BOŽJEGA PRESTOLA, roman, spisal I.N. Krasnov — 10 šil.

POTA DO ČLOVEKA, psihologija občevanja med ljudmi. Spisal dr. Anton Trstenjak. — 10 šil.

ČLOVEK NA OBEH STRANEH STENE. Povest. Spisal Zorko Simčič. — £ 1-0-0.

LETO XV.

SEPTEMBER, 1966

ŠTEV. 9.

“ELEKTRIČNI TOK JE PRETRESAL LJUBLJANO”

SAJ SMO ŽE VEČKRAT OMENJALI V NAŠEM LISTU nepričakovane in skoraj čudežne prizore v ljubljanski uršulinski cerkvi malo pred letošnjo veliko nočjo. Pa si vendar ne moremo kaj, da ne bi ponovili, kar poroča o njih zagrebški verski list GLAS KONCILA. Podajmo njegovo poročilo v izvlečkih:

Nekaj novega je bilo v uršulinski cerkvi, ki je medtem postala župnijska. V njej se je vršil drugi del koncilskega misijona, ki je kakor **električni tok pretresel Ljubljano**.

Tri dni so imeli tam stanovski misijon za izobražence, potem pa še tri dni za mladino. Težko je reči, kateri od obeh je bil bolj spodbuden in mikaiven. Prvi večer je nekaj stotin udeležencev pričakovalo duhovnika — in ga res pričakalo. Vendar se je prikazal samo za nekaj minut. Le toliko, da je uvedel nekaj novega. Za njim je stopil na govorilnico **dr. inž. Anton Kuhelj, profesor tehnike, strokovnjak za sestavljanje letal, dvakratni bivši rektor ljubljanske univerze, podpredsednik slovenske akademije znanosti in umetnosti**.

Njegov govor je bil o nalogi kristjana pri gradbi novega sveta. Zamisel Cerkve, naj bi vsak vernik zanesel Kristusa tja, kjer sam živi in dela, je ta “laik-misijonar” obdelal tako, da je o tem govorila vsa Ljubljana.

Za njim je nastopila redovnica, profesorica, **prva ženska misionarka** ob podobnih prilikah. Govorila je o poslanstvu žene. Ljudje kar niso mogli doumeti, da je kaj takega mogoče. Bilo je, kakor da je spregovoril Duh iz njihove srede, iz njihove

lastne življenjske izkušnje, klic Kristusa človeku, da bi se srečala.

Drugi večer je govoril izpred oltarja **zdravnik, specialist za pediatrijo, dr. Herbert Havlina**. Poslušalce je prevzelo njegovo dokazovanje, da poznamo bolezni, ki jih je mogoče zdraviti bolj z duhom kot s priučenim znanjem. Zdravniki morajo spoznati in priznati, da so njihova sredstva omenjena, da pa je vera v Boga neomejena.

Tretji večer je začel z govorom **inženir biotehnike**. Razlagal je pomen zapovedi, da naj človek zavlada nad svetom. Kaj more in mora dati človeku zemlja? Kako je mogoče s pomočjo tehnike in znanosti izpolniti veliko božjo zapoved, da naj človek postane in ostane otrok božji . . .

Na koncu je spregovoril mlad študent, spregovoril je iz srca številnih mladih, ki si žele novega, pravičnejšega in bolj odkritosrčnega sveta. Tak svet je mogoče zgraditi s cementom ljubezni med Srcem Kristusovim in našo skromnostjo, ki odpira človeka vsem problemom sveta. Naša skromnost to lahko doseže, ker je že vnaprej sama odprta vsem vprašanjem lastne vesti.

S temi govori je bilo, kot da so se vrata cerkve na stežaj odprla. Naslednje tri dni je **več tisoč** mladih polnilo krasno baročno cerkev z namenom, da bi se duhovno opomogli in osvežili. Naslov prvega večera druge tridnevnice je bil: “Mladi v sodobnem svetu. Drugega: Krščanska osebnost mladega človeka. Tretjega: Skozi življenje ne hodimo osamljeni, ker smo — družina.

Vse vdušje pomembnih dni je dokazovalo, da se celo v naših razmerah moreta dobro razumeti — Bog in človek.

DOBRODELNOSTI SODOBNA OBLIKA?

Urednik

Tako smo brali v avgustovih MISLIH v članku Marije N. Naslednje vrstice nimajo namena vračati, kar je naša pridna sotrudnica napisala, le dopolniti želijo. Tudi jaz se bom skliceval na dr. Ahčin in ga deloma enako kot Marija dobesedno navajal. — Ur.

RESNICA JE, DA DRŽAVE BOLJ IN BOLJ PREVZEMAJO socialno skrbstvo ali javno dobrodelnost v svoje roke. Saj imamo za take države že tudi skupno ime v angleščini: Welfare States. Dr. Ahčin jim pravi po domače: skrbstvene države.

Ahčin dobro pozna te vrste države in na več mestih o njih piše. Ne daje jim pa takega priznanja, kot ga jim je dala v svojem članku Marija N. Sama piše, da je povzela svojo trditve o davku kot "sodobni obliki dobrodelnosti" iz nekega drugega vira, ne iz Ahčinove SOCIALNE EKONOMIJE. Pa poglejmo nekoliko, kakšno mnenje ima o stvari dr. Ahčin. Takole piše:

"Kolektivistično mišljenje . . . državo pojmuje kot skrbstveno državo, katere naloga naj bi bila neposredna oskrba državljanov z vsemi življenjskimi in kulturnimi potrebščinami. Zato naj bi spadalo v območje državne oblasti, da s podrobno izdelanim načrtom vodi, organizira in nadzira vso gospodarsko delavnost. Pri tem je več ali manj izločena osebna odgovornost in osebna gospodarska pobuda posameznikov: v manjši meri v socialističnem načrtnem gospodarstvu, bolj dosledno in skrajno pa v komunističnem totalitarno vodenem gospodarstvu." (SOC. EKON. stran 99.)

"Država se mora vsekako brigati za skupno blaginjo, ne sme pa postati skrbstvena država . . . Država, ki (na pravi način) skrbi za javno blaginjo, skuša s svojo pomočjo dati pobudo za samopomoč. Skrbstvena država pa pri pomoči nič ne izbira, pomaga povsod, kjer se pojavi kako nezadovoljstvo. Ne upošteva gornjega načela, da naj bi vsaka javna pomoč dala pobudo za lastno pomoč in lastno delavnost. S tem svojim postopkom

pa obremeni vse prebivalstvo s težkimi davčnimi bremenimi in še svobodo omejuje tako, da nihče več ne čuti zadovoljstva. Lastna pobuda, lastna delavnost in osebna odgovornost ne najdejo mesta, ki jim gre. S tem je pa človek oropan tudi zelo potrebnega veselja, namreč zadovoljstva nad svojim delom. Kadar pa človeku manjka tega stvariteljskega veselja, postane življenje prazno, čisto celo brezsmiselno. Posledica je nenasitno hrepenenje op zabavi in veseljačenju." (Str. 41.)

Naj zadostujejo ti kratki odstavki, da razvidimo, kakšno mnenje ima dr. Ahčin o "skrbstveni državi." Pa je doslej spregovoril šele o državnem vodstvu gospodarstva na splošno. Iz tega razvidimo, da bi človek v skrbstveni državi (če je dosledno izvedena) lahko rekel: davek je sodobna oblika (tudi) GOSPODARSTVA . . .

Ali bi bil dr. Ahčin s tako trditvijo zadovoljen? Ali bi bila zadovoljena Marija N.? Pa še jaz, ki to pišem, in ti, ki bereš?

Toda k skrbi za javno blaginjo ne spada zgolj vprašanje gospodarstva na splošno, k tej skrbi spada tudi dobrodelnost, recimo: miloščina. Tu pride v poštev dolžnost ljubezni do bližnjega, kar je Marija N. v svojem članku lepo podčrtala. Tu se pa vprašajmo: kako more postati moja in tvoja ljubezen stvar državnega monopola? To bi bilo pa vendar preveč, ali ne? In vendar je prav ta misel vključena v stavku: Davek je sodobna oblika dobrodelnosti.

Z drugo besedo: Če bi se kdo preveč dobesedno obesil na gornji stavek in si rekel: plačujem davek, to je moja "miloščina", ničesar drugega ne dolgujem bližnjemu — bi vsa njegova dobrodelnost postala le stroj, v njej ni nič srca, nič ljubezni. Ostalo bi v njej kolikor toliko socialne pravčnosti, ki izvira iz lastninske pravice (točka 3 v Marijinem članku), že vnaprej bi pa izpuhtela socialna ljubezen (točka 4.)

Poglejmo v knjigo "SOCIOLOGIJA"

Več o tem najdemo v drugi knjigi dr. Ahčina SOCIOLOGIJA, ki je Marija N. ne omenja. Čitajmo:

"Ljubezen se ne sme omejiti na blaga čustva in dobrohotne besede, ampak se mora javljati v dejanjih. Predvsem se javlja v delih usmiljenosti: nasititi lačne, oblačiti nage, sprejemati popotnike, obiskovati bolnike . . .

"Ljubezen družiti srca, kar je njena najodličnejša socialna funkcija. Družba, ki je povezana z vezmi ljubezni, bo trdna, neporušljiva. Zato ljubezen ena izmed osnov družabnega življenja."

"Ako se tako razpoloženje ustvari v mnogih srcih, prinaša v družbo zmernost in dobrohotnost, slogo in mir, pa naj velja to za družino ali državo. Politični boji izgube ostrino, državljanski spori se lažje rešujejo in poravnavaajo, prebivalstvo more v večjem miru zasledovati skupno blaginjo."

"Sočustvovanje in usmiljeno pomoč betežnim je prineslo šele krščanstvo, ki je z naukom o ljubezni postavilo temelj krščanski kulturi."

"Proti krščanski dobroti nastopa pogosto javna, od države vodena in monopolizirana dobroti, ki poleg sebe ne trpi nobene zasebne dobroti pobude, nobene privatno organizirane in tudi ne cerkvene dobroti akcije. V tem pogledu prednjačijo nacistične in socialistične (komunistične) totalitarne države, ki tudi nad dobroti raztezajo svoj državni monopol, hoteč s tem čimbolj uveljaviti svoje totalno gospodarstvo nad človekom in družbo." (SOCIOLOGIJA I, na straneh 243 — 252 v izvlečkih.)

Naš zaključek.

Iz vsega razvidimo, da je stavek, ki ga je Marija N. v svojem članku podrčtala: DAVEK JE SODOBNA OBLIKA DOBRODELNOSTI — lahko kar precej zapeljiv, zlasti če stoji sam zase. Marija N. ga je sicer z nekaj nadaljnimi besedami lepo omejila in mu odvzela prehudo zapeljivost, vendar bi bilo bolje, če bi podrčtala besede, ki te-

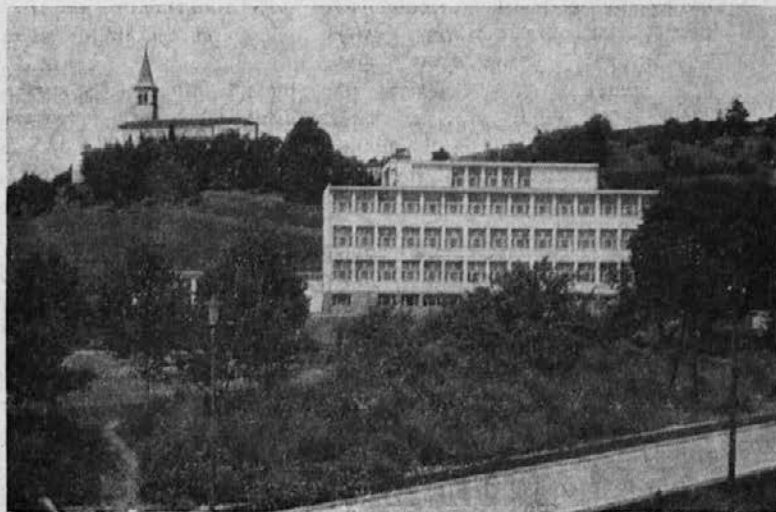
mu stavku slede, ne pa obratno. Naj jih podrčtam jaz:

"Vendar pa bomo še vedno naleteli na ljudi, ki so v stiski in jih javna dobroti ne doseže. Ob taki priliki se moram še posebno spomniti, da "kruh", ki ga imam morda v izobilju, ni moj, ampak — naš!"

Zanimivo bi bilo dognati, kje je Marije N. tisti svoj podrčtani stavek pobrala. (Piše mi, da se več ne spominja.) Avstralija se sicer tudi šteje med Welfare States — skrbstvene države — vendar daleč ne do take mere, da bi jo mogli šteti med "totalitarne", katerih monopolizirano dobroti dr. Ahčin tako odločno obsoja. Zato se zdi neverjetno, da bi kakšna tukajšnja publikacija poudarjala dolžnost davka v takem smislu. Davek je vsekako dolžnost socialne pravičnosti, o "socialni ljubezni" v vzezi z jim ne človeku upira govoriti, dasi ni čisto nemogoče.

Pač pa res najdete take ali vsaj podobne izjave in trditve v tisku, ki prihaja med nas iz današnje Slovenije in sploh iz Jugoslavije. Tam je res vse, tudi dobroti, monopolizirano po državi. Zato: davek in spet davek! Ni važno, če ob plačevanju davka misliš na socialno pravičnost, na socialno ljubezen, ali sploh na kaj. Magari misliš le na ne-socialno kletev, samo da plačaš . . .

Čudne, prečudne so take "skrbstvene" države — Bog nas varuj pred njimi!

Ilirska Bistrica z novo šolo. Od tu so poslali pozdrav z obiska doma Slavčevi iz W. Concorda, NSW.

DVOGOVOR V TREH

Ludvik Klakočar

SEDLI SMO ZA MIZO KAKOR ŽUPANČIČE-VI sveti trije kralji: togo, svečano in skorajda molče. S krožnikov je zadišalo po zimski jedi v oddaljeni domačiji in naši trojici so se jeli razvezovati jeziki.

Pred menoj sta sedela slovenski slikar, g. Stan-ko Rapotec, in urednik, pater Bernard.

Umetnika slikarja nemara vsi poznate vsaj po imenu, po vnanjosti pa morda ne. Naj Vam ga v bežnih črtah orišem:

Če bi bil kdaj v zadregi za najbolj pripravne-ga igralca po rasti, podobi in glasu v znameniti ruski operi Boris Godunov, bi brez oklevanja postavi-til na oder prav njega. Komur bi bila ta primera tuja, naj se spomni veljavnega stolnega pridigarja, dr. Mihaela Opeke. Nemara pa tudi ta oznaka pre-mnogim nič ne pove. Zato naj dodam, da mu je bil od vseh slovenskih slikarjev po krepkem stasu še najbolj podoben slovenski "pesnik barv", plemeniti Rihard Jakopič.

A če so to še zmeraj sami stari neznanci, naj mirno povem, da naš umetnik pač ni tak, kakršne-ga si takole sam pri sebi predstavljaš kot slikarja: ni suh, ni tenkih kosti, nima dolgih las in čopi-častih prstov, nima udrtih oči, nima jetičnega lica od svinčenih barv, spalnih praškov ter črne kave "na tekočem traku", in nima zakajenih zob, ki bi stiskali dolg ustnik z večno dogorevajočo cigareto.

Prej bi bil podoben kakemu županu v Grosupl-ju, Kamniku ali Šmarju pri Jelšah, kakor smo jih poznali v lepih starih časih. Glas mu je zvočen in govori počasi, s krepkimi poudarki na določenih zlogih; videz je, da se vedé ogiba slehernega na-rečja. Če ti pogled za hip ošine njegovo desnico, si boš nehoté mislil: primejdunaj, naj me tale mo-žak v hudi jezi s tole pestjo useka po gobčku, po-tem mi prav gotovo ne bo treba nikdar več iti k zobarju.

Značilen pa je njegov pogled: prediren, skoraj srep, nezaupen, išoč in bister hkrati. Ko mu govo-riš, gubanči čelo in se zapiči v tvojo misel, češ: "Kaj imaš za bregom, ej?" Pri tem te z očmi pri-riči razreže, da kakor kirurg pogleda v notranjost.

Brž ko je dognal, "kam pes tace móli", se mu če-lo zjasni, telo se mu malce nagne na desno, pogled pa se vidno omeči in oddalji. Povedal sem, da go-vo-ri počasi, z nekako nasičenim, maziljenim ba-ritonom; skrbno izbira in lovi besede, da bi karmoč

natanko krile misel, a včasih s krepko stoka-jočim in zateglim zlogom glasovno premosti vrzel, ki jo je kje zaslutil v miselnem toku.

Nismo še odložili žlic, ko sem mu kot popadljiv in nestrpen poročevalec skušal zlezti pod kožo:

"Povejte nama kaj o svojem delu, gospod Ra-potec! S čim se zdaj bavite in kakšni so vaši na-črti?"

"Pripravljam se na razstavo svojih del, ki bo septembra v Melbournu."

Takoj sem prilil še malo olja, da ne bi kolesje zastalo: "Zanima me, ali boste pokazali kakšne por-trete ali pokrajinske podobe, kakor smo pač te slikarske zvrsti nekoč označevali."

Hotel sem ga naravnost izzvati, naj nama kaj razodene, kje stoji v svojem umetniškem snovanju, kaj sodi o modernem duhu v slikarstvu, kaj bi lahko povedal o usodi novejših gibanj, ali kaj po-dobnega.

G. Rapotec je to seveda takoj zaslutil. Ko se je zravnil in zajel več sape, sem precej začutil, da je o tem že leta razpravljaj, odgovarjal, zagovarjal in vneto opisoval v neskončnih pomenkih. Zakaj z odgovorom je na mah naklesal nekaj bistvenih in osnovnih sodb glede sodobne slikarske dejavnosti.

(Tu se zdaj živo spominjam, kako mi je profe-sor Slavko Osterc, znameniti slovenski glasbenik, ki je smelo stopal po skrajno modernih atonalnih po-teh, prav mirno odgovoril, ko sem ga pred leti vpra-šal: "Zdaj ko se ne menite več za usta-rljene in več stoletij veljavne zakone harmonije in tonskih načinov, kako se pravzaprav počutite, ko slišite dobro zaigrano Beethovno simfonijo?" "Imenitno!" me je takoj presenetil. "Beethoven je bil velikan svoje dobe in njegovo delo ne bo nikdar skopnelo! Zavedati pa se morate, da se umetnost ni začela z Beethovnom niti ni umrla z njim. Duh gre svoje pota, vedno nova pota; duh veje, koder ho-če!")

Približno v tem tonu mi je odvrnil tudi g. Ra-potec: "A ne, portretov in pokrajinskih slik v tem smislu ne bo med mojimi deli na razstavi. To pa seveda ne pomeni, da me umetniška pot vodi v kako pesebno skrajnost. Vidite, v modernem slikarstvu predmet kot tak ni več prvenstveno važen, zelo važno pa je občutje ("mood"), ki ga v meni sproži. V tem občutju predmet nekako "prežvečim" ali bo-lje: "prekvasim", na kar skušam izraziti in upo-dobiti njegov simbolni ali celo alegorični pomen. Umetnost je zame dejavnost, ki je vezana na opi-sano notranjo duhovno pretvorbo, brez katere bi ostal le "umetnostni obrtnik", ki se zadovolji s posnemanjem narave; ostal bi "skilled craftsman". Zato je umljivo, da ne boste našli na primer v moji

veliki maši v Benetkah tega, kar bi rad videl na njej pater Bernard". (Pri tem se je svečano počasi okrenil k patru, ki je med pogovorom že prej zlezal v dve gube in s priprtimi očmi napeto prisluškoval pogovaru ter samo enkrat potarnal, zakaj vsega tega pomenka nismo "spravili na trak". Pokaral ga je kakor Kristus nejevernega Tomaža, češ da je zanj lepo samo to, kar lahko takoj spozna, otiplje in "razume".) "Saj sem Vam s primerom v Beethovnovi pastoralni prav otipljivo povedal, kako napak sodite o teh stvarih". (Pater je nekaj sporno mrmral, a zdelo se mi je, da bo treba bolj tehtnih dokazov, ki bi njega prepričali o lepoti moderne slikarije, da pa v svoji modri strpnosti ne mara kljubovati novotarskim poskusom moderne dobe.)

"Tako lahko grem na primer dan za dnem mimo nekega drevesa, ki me prevzema z barvno in dimezijsko lepoto, a dokler nisem izluščil globlje lepote, v sebi predelal ter izrazil čisto po svoje, nisem ničesar umetniškega ustvaril. Prav tako vršinsko ničesar je zajemala pokrajina, ki sem jo kot dijak prevoziral skoraj sleherni dan od Škofje Loke pa do Ljubljane. Skoraj vsak dan sem odkril nekaj novega . . ."

Mislil sem si, da mu bo morda mučno, če drezam vanj, naj nama do potankosti oriše vse to notranje, ki sega menda prav do vrhnje, še zaznavne ravni naše podzavesti in mora torej nujno biti močno osebno, subjektivno (ker pač vsak človek dojema vse čisto edinstveno in docela po svoje), ako bi to sploh bilo mogoče, a sem misel opustil. Na jezik mi je kar priplesalo dosti bolj poljudno vprašanje:

"Gospod Rapotec! Še zmeraj se pričkam o bistvu lepote in zaman iščem obrazec, v katerega bi zajeli umetnost, nositeljico figurálnih, barvnih in zvočnih lepote. Lepota sama se izmika našim umskim krempljem. Na drugi strani pa je nesporno, da živimo v časih silnega snovnega vzpona in tehničnega napredka. Poklekamo pred malikom do skrajnosti izdelane gmote, in skoraj vsi hlepimo le za sladkim, udobnim in bogatim življenjem. V naši dobi ni mesta za umetnost. Torej še posebno moderna umetnost, ki je v marsičem "nerazumljiva", "nesmiselna" in hladna, nam ni prav nič potrebna. Tako, gospod Rapotec, sodijo danes premnogi. Kaj pravite vi na to?"

Pri teh besedah je počasi dvigal desnico, kakor da bi grabil za nevidnim čopičem. Ves se je zravnal in s posebno močnim poudarkom na nekaterih zlogih dejal:

"Umetnost je človeku notranja potreba! Brez nje ne more biti. Vsa človeška zgodovina do danes to dokazuje. Sami ste videli: Rusi so jo hoteli odpra-

Misli, September, 1966

viti, ali vsaj za svoje namene utesniti, a kaj so dosegli?! Umetnost ima korenine v človeškem bistvu: brez nje človek ne bi bil človek. Morda so nekatere sedanje oblike modernega slikarstva komu tuje, nerazumljive, a to nikakor ne zmanjšuje njegove notranje veljave. Verjetno je celo, da bodo šele bodoča pokolenja pravilno ocenjevala vrednote modernega slikarstva. V preteklosti se je to že večkrat primerilo. Umetnost sega širše in globlje v naše življenje, kakor sami mislimo. Poglejte malo okoli: povsod vidite človeka v umetnostnem naponu, pa naj bodo ti "poskusi" še tako nebolgljeni. Oglejte si fanta, ki piše dekletu ljubavno pismo: kako si prizadeva, da bi izvoljenki svoje čustvo čim boljše prikazal! Kako tehta besede in izpovedi ter pazi, da jih ne bi malomarno ponavljal, ker se boji, da deklica, ki bistro ocenjuje sleherni besedo, ne bi zaslutilo, da morda neiskreno piše! Še tamle gospa, ki se trudi, da bi lepšala stanovanje, da bi tudi kosilo bilo čim boljše na lepo pogrjnjeni mizi, izpričuje s tem neke vrste umetniškega prizadevanja." (G. Rapotec je uglašen svetovljan, ki ne varčuje s poklonom, če se mu zdi prav!)

Spominjam se še, da se je naš umetnik ob koncu pomenka spustil v širše modrovanje, da se je dotaknil ritma in harmonije v vesolju, ki da je v popolnem ravnotežju in skladju (če bi sonce bilo zemlji malo bliže, bi vsi nujno zgoreli) . . .

Spominjam se tudi, da sva iskala primeren domač izraz za angleško besedo "awe" ("awe-inspiring") in se nekako zedinila, da je pač nekaj, kar do dna pretresa ali prešinja ter zbuja strah in spoštovanje hkrati. Verjetno je to bilo v zvezi z globino umetniškega občutja.

Spominjam se končno še, da smo po soncu korakali h kolodvoru. Tu se je naš umetnik naglo poslovil, ker je pravkar privozil njegov vlak. Pater pa je moral v nasprotno smer.

"Bil je lep, prijeten popoldan," je zaključil in odkoracal proti svojemu vlaku.

Einsiedeln, božja pot v Švici. Od tu so poslali pozdrav Plesničarjevi iz Mona Vale, NSW.

Božič tipka

★ **DA OPRAVIM NAJPREJ Z ŽALOSTNIMI NOVICAMI**, naj omenim, da nas je zopet obiskala smrtna nesreča. Dne 24. avgusta je bil v South Yarru kot pešec ubit na cesti **Alojz Kuhar**. Rojen je bil dne 28. maja 1939, doma iz vasi Krivčevo pri Kamniku. Leta 1963 je z bratom Jakobom zbežal v Avstrijo, od koder sta 6. novembra z letalom dospela v Avstralijo. Jakob živi in je na delu visoko v planinah (Hotel "The Chalet", Mt. Buffalo), pokojni Alojz pa je iz Sydneya odšel v Južno Avstralijo, nato v Melbourne. Živel je v Ascot Vale, malo pred nesrečo pa se je preselil v St. Kildo, da je bil bliže poslu.

V ponedeljek 29. avgusta sem imel mašo zadušnico pri Mariji Pomagaj v Kew, nato molitve ob krsti v kapelici pogrebnega zavoda Tobin Bros. Pogreb se je končal na keilorskem pokopališču, kjer je pokojni Alojz dobil zadnje počivališče v bližini skupnih slovenskih grobov.

Iskreno sožalje Alojzovim staršem in sorodnikom v domovini, tukaj pa bratu Jakobu, ki se je kot edini sorodnik mogel udeležiti pogreba. Pokojnega fanta, ki je bil tako mlad in tako tragično iztrgan iz naše srede, pa priporočamo vsem v molitev.

★ V Adelaidski bolnišnici je 15. avgusta zatislil oči **Jože Šajn**, rojen leta 1906 v župniji Knežak (kraj Juršče). Po končani vojni je bežal v Italijo ter pred nekako šestnajstimi leti emigriral v Avstralijo. Ostal je neporočen, ustvaril pa si je svoj domek. Zadnje mesece je veliko trpel ter je bil večkrat v bolnišnici. Pokopali so ga v petek 19. avgusta. Mašo zadušnico in pogrebne obrede je opravil tamkajšnji hrvaški duhovnik Fahter Mihalič.

Pokojni Jože zapušča doma dve sestri, eno v Ameriki, v Melbournu pa sorodnika Franca Žužka, ki se je udeležil pogreba. Franc se iskreno zahvaljuje Fathru Mihaliču za vsa pota in ljubezniv sprejem ob tem žalostnem obisku Adelaide, enako družini Antona Šajna v Royal Parku za vso gostoljubnost. Naj Bog vsem stotero poplača!

Sožalje Francu in vsem ostalim sorodnikom, pokojni Jože pa naj počiva v miru božjem!

★ V času po zadnji številki "Misli" smo izpod cementne plošče na naši zgradbi odstranili les. Prikazalo se je delo, ki je res vredno delavcev. Lahko smo veseli, da nam je eno najbolj kočljivih del pri zidavi cerkvice tako lepo uspelo. — Preteklo soboto smo zalili temelje za zidove pod glavnim stopniščem.

Škrabov oča je bil priden, da je iz odstranjenih desk in tramov izpulil vse žeblice. Na tisoče jih je bilo in veliko jih je sam zabijal pred nekaj tedni. "Da sem jih le moral toliko zabiti, zdaj pa imam zato več dela", se je v šali hudoval sam nase. Mi smo ga tolažili, da lahko dobi diplomu za zobozdravnika, tako prakso je dobil s puljenjem žebeljev . . .

Zdaj je odprto delo za "navadne" delavce (čiščenje sten, priprava dvorane za cementiranje tal, odstranitev zemlje za vhod v dvorano . . .) in za zidarje (Stanko Kirn mi je že obljubil en dan s svojimi fanti). Tudi za varilce je pripravljeno delo. Upam, da se lahko zanesem na rojake iz Springvale (Matija Cimerman, Jože Kosi in Jože Rozman, ki so doslej žrtvovali naši cerkvi že veliko časa in tudi obljubili vso pomoč v bodoče. Bog daj, da bi železno ogrodje za streho kmalu stalo na svojem mestu.

Vsota, ki smo jo za zidavo do danes zbrali znaša \$18,516-59. Se od meseca do meseca kaj lepo dviga. Hvaležen sem vsem dobrotnikom, ki razumejo našo skupno zadevo. In hvaležen sem vsakemu, ki pride z dobro voljo na delo. Brez prostovoljnega dela bi denarja že zdavnaj ne bilo dovolj.

★ Kaj pa krsti? Kar precej jih je bilo ta mesec. Pri Mariji Pomagaj v Kew je obilila krstna voda sledeče malčke: 6. avgusta so prinesli iz St. Kilde **Gordano Jeleno**, hčerko Milana Ružiča in Merice r. Bezjak, naslednji dan pa **Marto**, prvorojenko Janeza Albrehta in Marije r. Rehberger East Oakleigh. Fante je ta dan zastopal **John Ferdinand**, prvorojenec Marjana Logarja in Julijane r. Degi, East Newport. — Dne 18. avgusta: **Vesna Margaret** je hčerka Vladimirja Kmeteca in Barbarke r. Matešič, North Fitzroy, **Synthia Zdenka** pa

prvorojenka Emila Kregarja in Sonje r. Čebin, St. Albans. Tako je gospodinja v kuhinji Baragovega doma zopet stara mama. Čestitamo! — Dne 20. avgusta je bil krščen **Mark Vladimir**, sinko Sima Turudija in Tugomile Marije r. Lepoglavec (North Carlton). — Naslednji dan so bili v naši kapelici kar štirje krsti: **Mark John** je sinko Ivana Antoloviča in Nancy Edith r. Date (Mentone), **Mary** in **Suzy** sta prvorojenki-dvojčici v družini Stanislava Stoklasa in Marte r. Marinič (West Brunswick), **Suzana Stana** pa hčerka Marija Saksida in Franke r. Nuncia, Thornbury. — Dne 3. septembra je bila krščena **Olga Maria**, prvorojenka Martina je bila krščena **Olga Maria**, prvorojenka Martina Baligača in Marije r. Kranjc (Glenroy), iz Northcote pa so prinesli **Pavlo**, hčerko Franka Bisaka in Pavle r. Velikonja. — Dne 4. septembra je bila krščena **Joan Miriam**, hčerka Antona Ludvika in Silve r. Marinčič, Mt. Waverley. — Ta dan je bil v hrvaški cerkvi bl. Nikolaja krščen **Jakob George**, sinko Jakoba Koširja in Julijane r. Justin (Newport). V isti cerkvi je bila dne 21. avgusta krščena **Ivanka Agnes**, hčerka Antona Žužka in Agnes r. Anderson (West Preston). — V Geelongu (Bell Park) pa smo imeli krst dne 14. avgusta: **Peter** je ime sinku Jožefa Gorupa in Danice r. Vičič.

Vsem družinam iskrene čestitke!

★ Poroke so se zvrstile tri v soboto 20. avgusta: V cerkvi bl. Nikolaja v Clifton Hillu je **Dušan Novak** pričakal svojo nevesto **Katarino Mihaljevič**. Dušan je doma iz Celja, nevesta pa iz Gradišne. — V kapelici Marije Pomagaj v Kew je **Josip Migalič** rekel "da" **Barici Lovasič**. Ženinov kraj je Donje Pokuplje, nevestin pa Vukšini šipak. — Pred isti oltar sta stopila tudi **Milan Muršec** in **Irena Šantl**, oba doma iz Zgornjega Dupleka. Milan je bivši fant Baragovega doma, nevesta je nedavno dospela iz Avstrije. — Iskrene čestitke vsem trem parom!

★ Predstojnica Slomškovega doma č.m. Romana se zahvaljuje vsem, ki so se je v boleznih spomnili v molitvah. Zdravstveno stanje se je že zelo izboljšalo, seveda bo pa treba še dosti potrpljenja. Zdaj s pomočjo sester že hodi. Prvič je bila v hišni kapelici v soboto 27. avgusta, ko smo imeli lepo domačo slovesnost: ta dan je **sestra Hilarija** praznovala **srebrni jubilej** redovnih obljub. Petindvajset let dela v Gospodovi službi je že lepa doba in ni smela mimo nas. M. Romani želimo zdravja, do takrat pa obilico potrpljenja, s. Hilariji pa čestitke! Bog ji daj dočakati tudi zlati jubilej v naši sredi!

Otroci Slomškove šole so se kar lepo navadili prihajati v Slomškov dom, ki se ob takih prilikah zdravi iz svoje tihote in je pravo mravljišče. Se-

stre jih pripravljajo za igrico "Pavelčkova piščalka", s katero nas bodo v kratkem presenetili. Če bo šlo vse po sreči, bo predstava tretjo nedeljo v oktobru po slovenski popoldanski maši v dvorani ob cerkvi bl. Nikolaja v Clifton Hillu. Vaje so v polnem teku, sestre pa tudi pridno šivajo kostume za številne igralce. Za bodoče predstave bo lažje, ko bo garderoba oblek za palčke in vile in podobno že pri roki. Ko bomo v lastni in stalni dvorani, bo pa še lažje.

★ Dne 16. septembra obhaja naš Baragov dom šestletnico obstoja. Le kam so šla ta leta? Kratka so bila kot tedni, a pestra. Upam, da ne brez pomena. Čim bolj razmišljam o njih, tem bolj moram reči, da mi ni žal truda.

Na soboto 17. septembra bomo letošnjo obletnico praznovali z našim tradicionalnim večerom, na katerega povabimo tudi bivše fante z družinami. Vedno več jih je in dobro, da zidamo dvorano, ker bo obednica za take prilike kmalu premajhna. Med nami bo ta večer tudi nekaj avstralskih dobrotnikov ter predstavniki cerkvenih in svetnih oblasti. — Letos bo že šest svečk na jubilejni torti. Težko bo pihiniti vse naenkrat. Le kateri fant bo imel srečo zmagovalca? . . .

★ Naj ob tej priliki omenim tudi Baragovo knjižnico, ki je vsem melbournskim rojakom na razpolago v Baragovem domu. Knjižničar Ivan Mihelj skrbi za lepo število zbranih slovenskih knjig, a se žal kaj malo rojakov poslužuje te prilike in si knjige posojuje. Kaj res nič več ne beremo? Lepa knjiga je človekov najboljši prijatelj.

★ Že zadnjič sem omenil MISIJON, ki ga bo zdaj v septembru za **adelaidske Slovence** vodil p. Bernard. Govori bodo v cerkvi Srca Jezusovega na Port Road, Hindmarsh, kjer se redno zbiramo k slovenski maši. Začetek misijona bo v **četrtek dne 22. septembra** ob 7:30 zvečer, naslednji dan bo zaradi farne pobožnosti začetek šele ob osmih, v soboto zvečer ob 7:30, v nedeljo pri slovenski maši ob štirih popoldne pa zaključek. — Po nedeljski maši se bomo zbrali v farni dvorani, kjer bom pokazal krasni zvočni film "Marcelino". Gospe že zdaj prosim, da bi prinesle s seboj kaj peciva, pa bi si obenem lahko pripravili prijetno čajanko.

Na ta štiridnevni misijon vljudno vabim vse **adelaidske rojake**. Malo duhovne obnove od časa do časa tako dobro de. Boga zahvalimo, da imamo kljub tujini in še tako daleč od doma priliko ki je mnogi rojaki raztreseni po svetu nimajo. Povabite k misijonu še druge, ki niso naročniki "Misli" in ne bodo tega brali.

Konec str. 267

ČRNCI — TEŽKA POKORA ZA BELE AMERIKANCE

“Kill the Nigger!” kričijo beli Amerikanci v Chicagi in drugod po deželi sredi ponovnih izgredov, ki jih prirejajo črnici in zahtevajo več in več “civilnih pravic.” Ali je tako vpitje na mestu? Res je neprijetno živeti skupaj s črnici, toda beli imajo več ko dovolj vzroka, da izprašujejo svojo lastno vest. Mnogi med njimi se tega tudi resno zavedajo in ne samo danes.

Pred seboj imamo besedilo govora pameznega Amerikanca, ki je točno pred 30 leti svojim belim rojakom “izpraševal vest”. Takrat črnsko vprašanje v Ameriki še daleč ni bilo tako pereče kot danes. Pozanimajmo se, kako je takrat nepristranski človek mislil in govoril v zadevi odnosov med belimi in črnimi v Ameriki. Saj velja vse to še danes — in veliko bolj. — Ur.

TU V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE imamo 14 milijonov črncev, med katerimi je komaj 250.000 katoličanov. (Seveda velja to za čas pred 30 leti, danes so številke zelo drugačne — mnogo višje — ur.) Toda beli Amerikanci, vključno katoličani, so polni mrzlot in brezbrzičnosti za časni in večni blagor teh ubogih ljudi.

Seveda boste rekli: saj nimamo nič zoper nje, naj živijo lepo mirno, drže naj se pa na svojem mestu in zavedajo naj se, kam spadajo . . . Žal, če grebem globlje in skušam izvedeti, kaj in kje je “mesto” črnih Amerikancev, pride na dan nekaj takega: Njihovo je mesto je to, da pogrezajo svoje obraze v prah, mi beli Amerikanci jim pa stopamo na vrat.

Zakaj naj beli Amerikanci ponižujemo svoje črne sodržavljanke kot celoto? Saj nam niso nikoli nič hudega naredili. Iz Afrike so jih naši predniki privlekli zoper njihovo voljo in so jih prisilili k suženjskemu delu za blagor belih. Ali so s tem zaslužili, da jih preziramo? Kako naj to opravimo?

Imeli smo pred nekako 70 leti državljansko vojno — zaradi črncev. Toda oni sami niso imeli pri tisti vojni prav nič. Še na misel jim ni prišlo, da bi hujskali južne in severne države na medsebojno vojno. Res je, da je naš jug takrat utrpel težke gospodarske posledice, krivi pa tega niso bi-

li črnici. Mnogi med njimi so se lojalno skupno s svojimi gospodarji borili zoper tiste, ki so začeli vojno za njihovo osvoboditev. Bili so naivno otroško vdani svojim krutim gospodarjem, ker pač niso poznali drugega izhoda. Ali naj jih zaradi tega zaničujemo?

Izid civilne vojne je bil ta, da so črnici dosegli svobodo in vsaj na papirju je bila njihova sužnost izbrisana. Kljub temu so tisoči črncev še naprej ostali na prostranih plantažah svojih gospodarjev na jugu. Delali so naprej kot bi se ne bilo nič zgodilo, in so tako tisoče rešili pred gospodarskim propadom. Še danes, ko sta od takrat za nami dve ali celo tri generacije, vidimo prav iste črnokožce, kako zvesto delajo na skoraj brezmejnih koruznih poljih v še vedno nečastnih okoliščinah: od zore do mraka, nezavarovani pred žgočim soncem, slabo plačani, pa brez protestnih nastopov.

Ali zaradi tega zaslužijo, da jih zaničujemo? Pravite, da so črnici strašno zaostali in beli se ne moremo z njimi družiti, kaj šele primerjati! Recimo, da so že po svoji naravi inferiorni, čeprav to ni ugotovljeno. Toda zakaj so tako zaostali? Ali ne v prvi vrsti zato, ker niso imeli priložnosti, da bi se dvignili iz svoje zaostalosti? In zakaj te priložnosti niso imeli? Vsekako zato, ker jim beli niso dali takih priložnosti. Kje naj si jih vzamejo sami, zlasti v okoliščinah, ki so bili vsaj sto let vanje vklenjeni? In mi naj jih zato zaničujemo?

O, da, med črnici so tudi pravi zločinci. Tega ne more nihče tajiti. Vendar statistike s točnimi številkami dokazujejo, da je med črnici relativno manj zločincev kot med petorico belih narodnosti, ki sestavljajo Združene Države. (Te “narodnosti” niso našete, ne vemo, kako si je govornik to mislil — ur.) Ali zaslužijo zato naše zaničevanje?

NEDRŽAVLJANI, POZOR!

Vsi vseljenci v Avstralijo, ki še nimajo državljanstva tu, se morajo v teku meseca septembra javiti na Department of Immigration, razen otrok pod 16. letom.

Prijavnice se dobijo na skoraj vseh poštinih uradih.

Vpisati je treba ime, priimek, naslov, zaposlitev, samski ali zakonski stan. Izvzeti so tudi taki, ki so prišli v Avstralijo na obisk za manj ko 12 mesecev.

Kdor bi to prijavo zanemaril, mu grozi kazen v globi \$100. Torej še enkrat: POZOR!

Končno ne prezirimo dejstva, da je med našimi črnici le še kakih 25%, ki jim po žilah teče čista afriška kri. Ostalih 75% ima v sebi mešano kri — črno in belo — in to dostikrat od belih vsiljeno . . .

Če smo beli Amerikanci krščanski ljudje, kot se radi izdajamo, pomislimo slednjič na to, da je božji Zveličar umrl prav tako za črnice kot za belce. Skrajni čas je, da začnemo z vso resnostjo odpravljati krivice, ki se gode črnem pri nas v Ameriki zadnjih sto let in več. Najmanjšega razloga nimamo, da pustimo svoje črnice ječati v zalogostnosti in zanemarjenosti in še sami pomagamo, da ostanejo, kjer so. Bolj ko obtožujemo črnice, kakšni so, bolj se moramo zavedati, kaj je naša dolžnost: storiti vse, kar je mogoče, da jih dvignemo na kulturno višino, katero uživamo mi sami.

Takega in podobnega "izpraševanja vesti", kot to pred 30 leti, ni ravno manjkalo ne prej ne poslej. Žal, pomagalo ni dosti, to pričajo današnji izgredi v Združenih Državah. Kaj naj še pomaga vpitje belih po ulicah ameriških mest: Kill the Nigger . . . ? Zlasti v naših dneh, ko je črncev v Ameriki verjetno že dvakrat 14 milijonov?

"DIE KIRCHE IN NOT" pravijo Nemci, ki so pred 16 leti prvič povabili na zborovanje izseljenke raznih narodov iz dežel pod komunizmom. Tako tudi letos v prvih dneh avgusta. Odzvali so se zopet tudi Slovenci iz raznih evropskih dežel, predavanje je imel tudi Slovenec dr. Franček Prijatelj.

Zborovanje je ugotovilo in dalo v javnost razna dognanja, od katerih omenjamo na kratko:

1. Cerkev pod komunizmom je slej ko prej zatirana in se zatiranje nikjer še ni zares omililo, čeprav komunisti govore o dialogu s kristjani. Svoboda vere, kot jo je razumel drugi vatikanski koncil, nikjer ni uresničena.

2. V deželah pod komunizmom država vodi brezbožno propagando, kristjani pa največkrat niti v svojih cerkvah ne smejo na tako propagando odgovarjati.

3. Ne smemo pa preslišati, da domala v vseh deželah pod komunisti vedno bolj naraščajo zahteve narodov po večji svobodi v vseh zadevah, tako tudi na verskem področju. Kljub temu zahteva čas od nas vseh, da še naprej pomagamo bratom v stiski, kolikor le moremo.

SLOMŠKA NA OLTAR

"Koga izmed katoličanov ne bi bolelo srce zaradi najbolj žalostnega razkola med narodi, posebno slovanske krvi, katere sta v devetem stoletju sveta brata Ciril in Metod klicala k edinosti vere in vodila k Materi, pa so jih nesrečni razkolniki odtrgali iz materinega naročja in raztrgali obleko Kristusovo. Ko sem razmišljal usodo teh ločenih bratov in želel, da bi za njihovo združitve s katoliško Cerkvijo nekaj storil, pa jaz in moji nimamo drugega kot molitev in solze, sem sklenil ustanoviti bratovščino sv. bratov Cirila in Metoda za združitve ločenih bratov, posebno Slovanov, in sem to željo razodel svojim duhovnikom lavantinske škofije na duhovnih vajah.

"Moja beseda je bila z navdušenjem sprejeta. Potrebno je samo eno: Da Vi, sv. oče, to bratovščino potrdite in blagoslovite. Tako upam iz vsega srca, da bo Bog skrajšal čas žalostnega razkola in ločene narode pripeljal nazaj k tistemu Pastirju, čigar poslednja molitev je bila: **Da bi bili vsi eno!**"

Papež Pij IX. je Slomškovi prošnji rad ustregel.

Dne 31. novembra 1851 je božji služabnik Anton Martin Slomšek pisal tedanjemu papežu Piju IX. naslednje pismo:

Misli, September, 1966

Izpod Triglava

SEMINAR SLOVENSKEGA JEZIKA za sloveniste tujih iniverz so imeli v Ljubljani skoraj ves meesec junij. Udeleževali so se ga domala sami tujci, ki križem po Evropi predavajo slovenistiko: jezik, literaturo, zgodovino, folkloro in še kaj. Ljubljanska univerza jim je s tem seminarjem, ki bo odslej zasedal vsako leto, dala priliko, da so v središču slovenske domovine svoje znanje še izpopolnili. Predavali so jim razni strokovnjaki z ljubljanske univerze. "Učencev" je bilo 29 — že to je znamenje, da je zanimanje za slovenščino marsikje v tujini dosti živo. Prišli so z univerz na Angleškem, v Nemčiji, na Madžarskem, v Italiji, v Franciji in še od drugod.

NA MIRNSKEM GRADU so imeli novo mašo, ki jo je opravil domačin Jurij Devetak. Novomašnik je član lazaristovske družbe, ki ima na skrbi mirnsko župnijo. Kakor vse nove maše, bodisi v središčni Sloveniji ali zamejski — zlasti menda na Koroškem — je tudi ta pritegnila ogromno množico vernikov od blizu in daleč.

V DOBRDOBU so odprli občinsko knjižnico, ki ima lepo število raznih knjig v slovenščini in italijanščini. Poročajo, da je večji del stroškov za novo knjižnico pokrila država. Tudi ob slovesnosti odprtja knjižnice sta se prijateljsko drug ob drugem slišala oba jezika. Dvojezičnost nove kulturne ustanove je poudarjena tudi v napisu na poslopju, ki je dvojezičen. Celovski "Naš tednik — Kronika" pravi, da je ta knjižnica za zgled — Koroški.

DRŽAVNA ZALOŽBA V LJUBLJANI je izdala v slovenskem prevodu zbirko angleškega pesnika, ki gre o njem glas, da je najboljši pesnik med sodobniki vseh narodov. To je Thomas Stearns Eliot, ki je umrl lani 77 let star. Prevode je napravil Venio Taufer. Zbirki je napisal tudi dolg uvod, ki je vsekakor nujno potreben, zakaj Eliotove pesmi so globoke in jim bralec težko z razumevanjem sledi.

LEPE BESEDE O NOTRANJSKI so bile neke zapisane takole: Notranjski možakarji so možakarji posebne vrste. Njihov poglavitni zaklad je molk. Naučili so se molka v gozdovih, ker gozdovi znajo najbolj molčati. Zemlja je v tistih krajih

prelunkjana in nosi v svoji notranjosti polno skrivnosti. Ljudje jih vedno bolj odkrivajo. Zaradi teh globokih skrivnosti v notranjosti je ta dežela dobila ime: Notranjska. To je edina dežela na svetu, ki ima tako ponotranjeno ime.

BESEDA IZ CELOVCA je takole zapisana: Poleti, misel, v srebrnih zamahih, poleti, plavaj nad griče, vasice, kjer dišijo po medju gorice — zlate zarje domačih gora".

Taka je bila pesem hebrejskih sužnjev v Babiloniji v Verdijevem Nabucco. Včeraj so jo peli slovenski študentje na prireditvi. In vsem nam je šla misel tja, odkoder naš rod prihaja: pod Triglav, v Martuljkovo skupino, na Bled, na Brezje. Saj ni mogoče izraziti, le občutiš nekje v krvi, da si Slovenec, in pri srcu te stisne, ko prideš v stik s slovenskimi vrednotami, prikazanimi v pristi obliki.

NA SLOVENSKE GIMNAZIJI v Celovcu je bilo v preteklem šolskem letu 235 fantov in 140 deklet. Poučevalo je 21 profesorjev. Razen 6. in 8. razreda so bile za vse druge paralelke. Največ dijakov je bilo kmečkega stanu, namreč 148, iz delavskih družin jih je bilo 81, iz uradniških 69, iz obrtniških 51, ostali iz raznih poklicev. Maturo, ki je bila že četrta, odkar obstoji slovenska gimnazija, je napravilo letos 23 dijakov in dijakin. Slovenska gimnazija v Celovcu vsestransko dobro vrši svojo nalogo, le lastno poslopje ji je nujno potrebno.

SLOVENSKE GORICE PROPADAJO. Tako trdi ljubljanski list TT in nadaljuje: V Slovenskih goricah je veliko žalostnih ljudi in revnih. Poglejmo vendar enkrat naši družbeni resnici naravnost v oči. Koliko goric in vinogradov, koliko sadovnjakov je propadlo v tem zadnjem desetletju, ko so jih prevzele zadruge in družbena gospodarstva. Številka ni, takšnih števil nimamo, jih ne maramo. Gorice pa propadajo. V vaški gostilni pa prodajajo — špansko vino . . . Naši ljudje hodijo le za nekaj šilingov na dan delat čez mejo. Vsak dan in vse več . . .

NA DOVJEM pod Triglavom (gotovo po krivici) pripisujejo rajnemu župniku Aljažu naslednjo duhovitost. Prišli so na izlet Ljubljančani in se niso mogli načuditi, kako visok je Triglav, če stojiš tik pod njim. Aljaž jih je nekaj časa poslušal, pa jih je bil kmalu sit. Rekel jim je: Res je visok, pa to ni nič. Koliko ga je pa še v zemlji!

GROBU

V nedeljo 3. septembra so v škofiji Marquette, USA, obhajali BARAGOV DAN, kakor je že vsakoletna njihova navada. Za letošnjo proslavo je škof Noa povabil k udeležbi ljubljanskega nadškofa dr. Pogačnika, ki se je vabilu rad odzval.

V Ameriko je dospel nekaj dni pred slavno-
stno nedeljo in takoj nadaljeval pot proti Mar-
quettu. Tam je najprej opravil tiho pobožnost
sam zase: maševal je na Baragovem grobu. O po-
teku javne proslave seveda še nimamo poročil.

Rečeno je bilo, da se bo g. nadškof po pro-
slavi pomudil v Ameriki še nekaj časa in obiskal
vsaj nekatere slovenske naselbine. Končno bo stopil
tudi v Kanado in tam pred povratkom v do-
movino birmal slovenske otroke.

Želimo mu prijetno bivanje med rojaki v ZDA
in Kanadi. Ne upamo si pa reči: Pa pridite še k
nam. . .

tha. Družina je prišla pred nekaj leti iz Argentine.
Fant je bil rojen v begunskem taborišču v Italiji,
torej ni nikdar videl Slovenije ali obiskoval slo-
venskega pouka. In vendar poleg španščine, hr-
vaščine in angleščine krasno obvlada materin je-
zik.

Vesel sem takihle zgledov in samo Bog daj,
da bi jih bilo veliko. Pa jih ni. Malo staršev vodi
otroke v slovensko šolo, k našim prireditvam in k
naši maši. Otrok izgubi čut za jezik in polagoma
izgubi to dragoceno dediščino svojih roditeljev.
Žal gre psihološko stvar še dalje in v mnogih pri-
merih sledi sramovanje in preziranje staršev za-
rad njihove slabe angleščine.

Ne smemo reči, da ni prilik za pametno reši-
tev tega vprašanja. Malo več dobre volje in malo
več časa s strani staršev, pa marsikaterega otro-
ka čez deset let ne bo sram govoriti slovensko.
Naša nova domovina ne bo s tem prav nič izgu-
bila . . .

★ **Jože Debeljak**, ki je nedavno dospel v Av-
stralijo in živi v Melbourneu, išče svojo sestro **Jelko**,
ki je pred leti dospela v Avstralijo preko begun-
skih taborišč v Italiji. Rojena je bila v Novi Gorici
in je stara 32 let. Ni znano, če se je tukaj poro-
čila in s tem spremenila svoje družinsko ime.

Kdor bi o njej kaj vedel, ali pa če bere te
vrstice Jelka sama, naj se javi na naslov p. Bazi-
lija (Baraga House, 19 A'Beckett Street, Kew,
Victoria). Iskrena zahvala!

JOSIP VIDMAR, visoko izobražen literat in
predsednik Akademije znanosti in umetnosti v
Ljubljani, zna biti tudi močno prostaški, če mu
nekaj ni prav. Ni mu bilo prav, na primer, da sta
Belgrad in Vatikan podpisala nekakšen sporazum.
Pa je vzel čudno nepisateljsko pero in svojo roko
in pisal. Napisano je objavil v ljubljanskem DELU.
Bil je naravnost pobalinski napad na slovensko
Cerkev, na škofe, na duhovnike, na vernike. Ko-
maj bi možu mogel kdo pripisati kaj takega, pa
je stal pod natisnjeno brozgo njegov točen podpis.
Tudi to je električnemu toku podobno pretreslo
Ljubljano, kakor pred meseci v uršulinski cerkvi
nastop podpredsednika Akademije dr. A. Kuhlja.
Le v popolnoma nasprotnem smislu. Ali je Josip
želel podreti, kar je pozidal Anton? S tako brozgo
ne bo uspel.

IZ PISMA OD DOMA v juliju: Meso, teksti-
lje in še celo vrsto drugih stvari so spet podra-
žili. Trgovine so polne tužcev. Zlasti Avstrijcev
in Italijanov ob sredah in sobotah. Vse kupujejo.
Posebno po slivovki je veliko popraševanje. Ita-
lijani kupujejo celo testenine. Človeku je kar hu-
do. Tujski dobe vse te stvari tako poceni, mi jih
pa moramo plačevati tako drago. Saj moramo pla-
čati za vsako liro po 2 dinarja, za šiling (avstrij-
ski) pa celo 50 dinarjev.

(s str. 263)

Tipka...

★ Zahvaljujem se odboru Melbournskega slo-
venskega društva za dar \$20.00 k zbirki za kritje
stroškov pogreba Leopolda Graha. (S tem darom
vred sem do danes zbral \$ 34.20 v ta namen) Naši
pogrebi so tako žalostni in malo rojakov se je jih
udeležuje. Vesel sem, da vsaj društvo pošlje za-
stopnika in za vsak grob kupi venec.

Novemu odboru, ki je bil izvoljen na letošnjem
občnem zboru 3. septembra, želim pod predsedni-
kom T. Slavičem obilico uspehov v novem poslov-
nem letu. Nič se ne čudim, če se ta peščica naših
javnih delavcev včasih sprašuje: Le čemu se mu-
čimo? Ali je vredno? . . . Tako malo je odziva s
strani ljudstva, tako malo ljudi zna ceniti njihovih
žrtve. Kaj nam društvo pomeni, bi spoznali šele
takrat, ko bi zamrlo. Ne privoščil bi naši skupnosti
tega prekasnega spoznanja, kakor ne bi privoščil
veselja tistim, ki na to čakajo. Več sodelovanja s
strani vseh dobro mislečih in dvig števila članstva
bi bila nujnost.

★ Preteklo soboto se je mimogrede pri nas
ustavil sedemnajstletni Plesničarjev France iz Per-

IZ NAKLEGA

V PETROGRAD IN SPET NAZAJ

V NAKLEM PRI KRANJU JE MENDA ŠE DANES HIŠA, ki se ji pravi pri Ogljarjevih. Vsaj leta 1932 je še bila, ko je župnik Lavtizar iz Rateč na Gorenjskem pisal zgodbo o slavnem Nakelčanu Gregoriju Ogljarju. Pisal je o njem, da bi ga rešil pozabe, zakaj od njegove smrti je bilo takrat že 225 let in vsakdanji človeški spomin ne sega tako daleč nazaj. V novejših časih se vas Naklo ne more ponašati s posebno velikimi možmi, pa je treba njej v čast izkopati tega ali onega iz preteklosti. Tako vsaj malo zablešči sloves vasi, da ne ostane znana samo po tisti "veličastni" pesmi:

*Mi smo pa 'z Nakeljna, Nakeljna, Nakeljna,
p'jemo ga 'z frakeljna — cele noči*

Gregor Ogljar je bil 'z Nakeljna, to drži, nič pa ne kaže, da bi mu veljala tudi druga vrstica gornje pesmi. Seveda je veliko vprašanje, če je bila v tistih časih pesem sploh že "zložena". Torej pogledimo mimogrede v Lavtizarjevo zgodbo o Gregoriju Ogljarju, da tudi mi nekoliko pripomoremo k reševanju prave slovenske časti nič kaj spoštovanemu Naklu.

Leta 1651, torej več kot pred 300 leti, sta bila pri Ogljarjevih hišna gospodarja Martin Ogljar in njegova žena Lenka. Imela sta lepo posestvo in veljala sta za premožna vaščana. Na sv. Gregorja dan tistega leta se jima je rodil sinček. Bilo je seveda 12. marca, ko se tudi na Gorenjskem že ženijo tički. Če je bil to prvorojenec ali eden vmes, ni povedano. To pa vemo, da sta ga še tisti dan poslala h krstu in mu dala ime naravnost iz pratike: Gregor.

Ko je fantek odrasel za šolo, je moral v Kranj, zakaj Naklo šole še ni premoglo. Izkazal se je za brihtnega šolarja in starša, ki sta bila jako pobožna, sta ga v duhu že gledala pred oltarjem, kako poje — takrat seveda še vso latinsko — Glorijo. Pa iz tega ni bilo nič. Ni znano, koliko šol je Gregorček napravil v Kranju, pa tudi ne, kdaj in kako je prišlo, da je nadaljeval svoje študije — v Rimu. Samo to lahko zagotovo rečemo, da ni šel študirat v kak SLOVENICUM, ki se takrat nikomur o njem še sanjalo ni. Le to vemo, da je silno pridno študiral in dosegel dva doktorata: iz filozofije in medicine. Oklenil se je medicine in postal nad vse imeniten zdravnik. Kot tak je kmalu zaslovel daleč preko slovenske dežele in celo preko mej tedanje Avstrije.

Najprej je postal deželni zdravnik za Kranjsko in Koroško. Z lastnim študijem je razširil medicinsko znanost in dobil zveze s tujino, ki ga je poznala pod imenom: *Gregorius Carbonarius, Philosophus et Medicinæ Doctor*.

Po takratni navadi si je namreč že kot dijak svoje domače ime polatinil: naše oglje je v latinščini "carbo". Nič zamere, ponemčil se pa le ni. Saj tudi slavnega ribniškega glasbenika Petelina še danes poznamo pod imenom Gallus in to ime nosijo razni slovenski zbori po širnem svetu.

Leta 1681 je vlada poslala našega Carbonariusu v Radgono na spodnjem štajerskem, kjer je ostal kakih pet let in vedno bolj slovel. Tam se je oženil s slovenskim dekletom. Zgodilo se pa je, da je ruski carski dvor zaprosil Leopolda I., avstrijskega cesarja, naj mu pošlje izvedenega zdravnika, zakaj tedanja Rusija ni imela prida zdravnikov. Leopold je hitro izbral — kar nakeljskega Ogljarja je poslal v Petrograd.

Tako je postal Gregorius osebni zdravnik nič manjši živini kot samemu Petru Velikemu, ki ga pač vsi poznamo kot takega, ki je postavil Rusijo na noge in jo uvrstil med tedanje moderne države. Na ruskem dvoru je ostal naš Gregor 26 let. Znano je, da je Peter Veliki mnogo potoval na zahod in si nabiral idej za reforme v lastni državi. Ni dvoma, da ga je vedno spremljal Carbonarius in mu skrbel za zdravje. Poleg tega mu je car zaupal razna važna poslanstva v odnosih do tujih dvorov. Pa tudi cesar Leopold ga je pridržal za svojega zaupnika na ruskem dvoru, kar je dobri mož vzel zelo resno. Ostal je tudi na ruskem dvoru do zadnjega zvest svoji katoliški veri, mislil je celo na to, kako bi se mogla pravoslavna Rusija zblizati z Rimom. Nekateri zgodovinarji pišejo, da je Peter Veliki poslal Gregorija celo k papežu v Rim zaradi pogajanj med obema veroizpovedima. Vendar podrobnejših podatkov o tem med dokumenti ni najti. Zlasti dandanes bi bilo jako zanimivo, če bi se dalo o tem kaj več odkriti. Kako bi zaslovel stari Nakelčan in z njim — Naklo!

Ko so se Carbonariusu nabirala leta, mu je postalo dolgčas po domovini in domači vasi. Potožil je o svojem hrepenenju carju Petru in ta mu je prikimal. Napisal mu je zahvalno pismo in ga odpustil. Pismo se glasi:

"Mi, Peter Prvi, car in vladar vseruski, objavljam s tem pismom, da je bil poslan na Naš dvor od rimskega cesarskega Veličanstva Leopolda. Doktor Gregorius Carbonarius v Našo službo. Ostal je tukaj 26 let. Ves ta čas Nam je služil verno in vdano kot zdravnik. Ko ga na njegovo prošnjo milostno odpuščamo iz službe, spričujemo s tem pismom, da Smo bili s tem učenim in skušenim zdravnikom zelo zadovoljni. Za njegove zasluge mu po

delujemo čast carskega svetnika. Zelo radi bi ga še obdržali na Našem dvoru, toda ker želi iti v svojo domovino, mu dovoljujemo prost odhod iz Naše države. Vse načelnike drugih vlad pa prosimo, da bi nudili na potovanju vsakršno potrebno pomoč Našemu dragemu doktorju, njegovi soprogi in vsemu spremstvu. V dokaz resnice Smo dodali temu priporočilu svoj lastnoročni podpis in pečat vsruske države.

V Moskvi 22. aprila 1714.

Peter Veliki I., car in vladar vsruski.

Ko je bil Gregorij še trdno v ruski službi, mu je že leta 1694 avstrijski cesar Leopold podelil plemstvo, ki naj preide na vse njegovo potomstvo. Dal si je napraviti grb in si je privzel pridevek von Wieseneck. Pri izbiri tega pridevka je mislil na svojo rojstno hišo, ki z enim voglom rine v travnik na vzhodni strani vasi Naklo. (Wiese — travnik, Eck — vogel).

Potovali so Ogljarjevi iz Moskve v Naklo spomladi 1714. Takrat je bila to dolga pot. Kako se jim je godilo na poti, ni povedano, le to vemo, da jim je srečno dospeli. Slavni zdravnik je potem še tri leta živel deloma v Naklem, deloma v Kranju. Tu je tudi umrl dne 2. febr. 1717. V mrtvaški knjigi

v Kranju je zapisano tako:

“Dne 2. febr. 1717 ob eni uri popoldne je po božno v Gospodu zaspal po prejetih zakramentih presvetli gospod doktor Gregorius Carbonarius plameniti Wieseneck, star 66 let.”

V svoji poslednji volji spričo dekana Janeza Jakoba Schillinga se je spomnil tudi svoje rodne vasi Naklo s tem, da ji je volil 5,000 goldinarjev za napeljavo pitne vode. Verjetno še danes pijejo tisto vodo. Naj jim tekne vse bolj kot tisto, kar pijejo — iz frakeljna!

Saj prav to je bila gotovo tudi Gregorijeva “poslednja želja.” Če ne nalašč zato, da bi izbil veljavo “veličastni” nakeljski himni . . .

Naklanci, ne pozabite svojega slavnega rojaka!

PRIPOMBA UREDN. — Prav ko je bil spis o naklanskem Ogljarju pripravljen za tisk, je prišla iz domovine novica, da je v Naklem silno pomanjkanje vode. “Stari vodnjak” — poročilo ne omenja, da je Ogljarjev — je odpovedal, njegova voda je umazana in polna golazni, za obnovo pa ni in ni — denarja . . .

“QUESTO FIGLIO INGRATO”

S potovanja iz Argentine v Trst piše Anica Kraljeva med drugim:

Samotni ljudje čutijo potrebo po razgovoru, posebno če so žalostni. Slonim ob ograji ladje, poleg mene se naslanja in gleda v valove še krepak Italijan. Po štiridesetih letih se vrača v domovino.

“Nič nisem vesel te poti”, pripoveduje. “Velik kamen mi leži na srcu. Mati me je vsako leto vabila: pridi, sin, rada bi te še enkrat videla. A jaz sem hotel preveč sreče naenkrat. Z ženo vsa bila brez otrok, oba sva služila, lahko bi bila mater vsaj enkrat obiskala. A jaz, trmast kot mula, sem hotel na vsak način izpeljati svoj načrt. Vse po vrsti. Z ženo bova stopila v pokoj, si pozidala nov dom in potem — k mami! A kakor strela je udarilo name. Hišo sva si zgradila, a kmalu potem je žena umrla, brat mi pa piše, da bom težko še našel mater živo — mrtvoudno”.

S peto je udarjal ob ograjo: “Prekleta trma, hišo naj vzame vrag!”

Nato je vzdihnil in stegnil roke pred sabo, kakor bi govoril valovom: “Mamma mia bella, perdona questo figlio ingrato!”

(Odpusti temu nevhvaležnemu sinu!)

V NEMČIJI SE NISO ZAGRIZLI V DENAR

NIČ ZA TO, ČE NE VEMO, kje je župnija Proložac Donji. Menda nekje na Hrvaškem. Od tam piše župnik Stanko Radič v Glasu koncila:

“Moji farani po stari navadi hodijo na razna sezonska dela, da se morejo preživiti. Poprej so se razpršili po raznih krajih naše zemlje, zadnje čase so se pa usmerili v Nemčijo, kjer dobro zaslužijo in v moji župniji že lahko govorimo o nekakem standardu.

Vselej, ko dobim novo številko Glasa koncila, ljudem kaj malega preberem v cerkvi pred pridigo. Oni dan sem jim bral članek pod naslovom: Ljudje umirajo od lakote v Indiji. Po maši je prišlo v mojo pisarno toliko moških, da niso imeli vsi prostora. Eden mi je rekel: Zapišite moj dar za Indijo. Kdo ve, če ne bodo tudi moji otroci kdaj lačni. Dal mi je svoj dar in za njim vsi ostali. Rezultat je bil, da sem imel 161,000 dinarjev za lačne v Indiji.

Ta denar pošiljam uredništvu Glasa koncila. Vsota je skromna. Morebiti bo le za kak dan dala riža lačnim družinam v Indiji. Vesel sem, da moji župljani pri zaslužku v Nemčiji niso izgubili srca. Smete pa od nas pričakovati še nadaljnjih darov. — O. Stanko Radič, župni upravitelj.

PRIJATELJ SE JE IZNEVERIL

Zvonko Velišček

VES IZ SEBE JE BIL KAZIMIR tisti dan, ko je prišla novica. Tekal je iz hiše na cesto in nazaj. Hotelo se mu je smejeti in jokati — vse obenem.

Bonegilla! Nekje daleč mora biti, kako najhitreje priti tja? Seveda, če bi imel svoj avto, bi se ne menil dosti. Za pot z vlakom je pa treba natančnejših poizvedb in denar mora biti.

Pa zakaj tako nujno v Bonegillo? Prijatelj iz šolskih let je tam, komaj nekaj dni je od njegovega prihoda v Avstralijo. Mora se čimprej srečati z njim in ga odvesti s seboj iz taborišča.

Alfonz! Res ni bil kaj prida v šoli, dovršil je le do četrtega razreda. Tudi do Kazimirja ni bil zmerom dober. Nagajal mu je in ga dražil. Bil je dve leti starejši in si je marsikaj privoščil. Ni bilo redko, da je Kazimir prišel domov v solzah in potožil materi:

“Rad bi se igral žogo, pa me Alfonz ni pustil.”

Tako ali tako, iz iste vasi je in poznata se. Zdaj je lahko čisto drug človek. Mora ga srečati in to čimprej.

Obrnil se je do Jožeta, ki je bil tudi od tam doma. Ima svoj avto, kar skupaj se bosta potegnila v Bonegillo. Pa je slabo naletel.

“Kaj, po tega nepridiprava naj bi šel s tabo? Poznam ga, le sam pojdi!”

Kazimirja je zbolelo. Ali naj bo to prijateljstvo med rojaki? Vendar mu je kmalu odleglo. Njegov oče je nagovoril znanca, da se je ponudil s svojim avtom za izlet v Bonegillo. Oče se je pridružil in odpeljali so se. Kazimirju je drhtelo srce v pričakovanju skorajšnjega snidenja.

Veliko je upal od novega prijateljstva. V mislih si je ponavljal izrek: Pravi prijatelj je več ko zaklad. Veselo so si segli v roke. Vprašanj in odgovorov ni zmanjkalo. Končno je Kazimir rekel:

“Alfonz, vse imam urejeno zate, z nami pojdeš in pri nas ostaneš. Dobili ti bomo delo, prijateljno bo, tudi zabave ne bo manjkalo.”

Z zagonetnim nasmehom je sprejel ponudbo. Odšla sta v pisarno in hitro vse uredila. Močno je tolklo srce Kazimirju, ko se je zavedal, da njegov podpis v tuji deželi zagotavlja prijatelju novo življenje.

Kmalu se je izkazalo, da se je Kazimir varal. Alfonz je sicer pridno delal v tovarni, kjer mu je Kazimir dobil zaposlitev, ali pritoževal se je, da je plača premajhna. Vendar še od daleč ni mislil na varčevanje, zapravljal je brez premisleka. Da bi se učil novega jezika in si tako izboljšal položaj, se mu je zdelo smešno. Kazimirju se je očitno odtuževal. Neki večer se mu je le spet približal in rekel:

“Kazimir, mislim sem, da je ta dežela vse boljša. Zdaj sem pa preračunal, da še dolgo ne bom mogel imeti avta. Kaj misliš?”

“Še kaj drugega ne boš mogel imeti, če boš vse sproti zapravil. Vsak teden deni nekaj od plače ne stran, pa se bo kmalu nabrala čedna vsota za marsikaj. Avto pa ni v prvi vrsti potreben.”

Kazimirja je zabavljane Alfonzovo hudo pogrelo. Fant je pa kratko odsekal: “Varčujem naj! Kako, saj komaj sproti izhajam.”

“Motiš se, prijatelj. Misliš, da ne vem, koliko brez potrebe razmečeš.”

“To je pa moja stvar, tebe nič ne briga. Taka kega življenja sem vajen. Moram dobiti tovarno z nadurnim delom, potem bom lahko kaj prihranil.”

“Vesel bodi, da imaš sploh delo, ko še pet besed angleščine nisi pobral.”

Nič si ni dal blizu. Z Jožetom sta dosti ponočevala in hodila na ples. Ko se je Alfonz vrnil pozno, se je posmehoval: midva z Jožetom sva se imenitno zabavala z dekleti in se ljubkovala z njimi, ti se pa doma dolgočasiš pred televizijo.

Prišlo je še hujše. Pri jedi je bil izbirčen, da se je naša mama jezila, ko je hotel imeti samo telečje meso. Mož, s katerim je stanoval v isti sobi, ga je zaman prosil, naj bolje skrbi za snago. Nekoč mu je raztrgal smrdeče nogavice in kupil nove. Alfonz si ni vzel k srcu. Na zunaj se je nosil zelo elegantno, pa bil je le videz.

Čudno je bilo, da sta z Jožetom, ki sprva Alfonza ni maral, postala skoraj neločljiva prijatelja. Potepala sta se z avtom. Kazimir je še upal, da bo vplival na prijatelja in ju pridobil za bolj pametno življenje. Nekoč se je ponudil z njim na izlet. Jože je bil voljan, Alfonz je pa odsekal:

“Če vzameš v avto to šlevo, ostanem jaz doma.”

Kazimirja je hudo bolelo. Malo da ni jokal. Sam pri sebi je mislil: To je moje plačilo za vaš trud, ki sem ga imel za rojaka. . .

Končno je Alfonz uvidel, da pri Kazimirjevi ne more ostati. Poiskal si je stanovanje pri nekem drugem rojaku. Kako dolgo ga bo ta trpel po svojo streho? Tudi tam ga je Kazimir še skušal obiskati in mu reči lepo besedo, pa ga je tudi ta

našel v Jožetovi družbi in za obiskovalca se ni zmenil.

Zadnje srečanje:

Nekoč se je Kazimir v mestu ustavil pred izložbenim oknom in si ogledoval razstavljenе reči. Nenadoma zagleda v steklu Alfonza in Jožeta prihajati mimo. Zdaj je spet prilika, si misli in se obrne.

“Kako pa že kaj, Alfonz? Ali se imaš dobro?”

Alfonz — kakor da ni slišal. Za spoznanje sta fanta pospešila korak, Kazimir je z novo bolečino v srcu ostal spet sam.

Nikoli ne bo razumel, kako se more prijatelj tako izneveriti.

DANAŠNJA CUSTVA

*Da b' ulda žeja me iz tvoj'ga sveta
speljala ne bila — golj'fiva kača!*

Mislec Luka je bil takrat 14 let star. Na oknu je čepel in gledal svoje štajerske gore. Bile so zelene in majhne. Luka je mislil, da so preko morja gore večje in bolj zelene. Želel je ven — preko morja — v svet — da vidi, sliši in vklene v svoje srce več ljubezni, več človeškega razuma.

Študiraj je, delal je, garal — da bi razumel in — vstopil v široki svet.

Ko je prišel v svet, je odprl sočloveku svoje
r o k e — s r c e — r a z u m .

Sočlovek je jedel iz roke, dokler je vohal hrano na dlani. Potem je vzel Lukovo srce v roke, ga ogledoval čudaško in menil: “Srce? Mi ga tu v svetu poznamo — ampak ne priznavamo. In kaj si ti s srcem dosegel, Luka?”

Lukov razum je sočlovek posmehljivo tehtal: “Kaj naj počnem s tvojim razumom, Luka, če ni z zlatom okovan?”

“Uka žeja — golj'fiva kača?” Ne, doktor France Prešeren! Bolje uka žejen kot zlata žejen: da bi se ljudje zbližali in objeli z rokami — s srcem — z razumom.

Nekje iz Katoombe je Luka motril ogromne, veličastne, strahotno temne gore, ki se jih niti narava ne upa dotakniti — kaj šele človek.

Takrat se je Luka spomnil na svoje štajerske gore: res ste majčkene in nebogljene — Sv. Planina — Mrzlica — Kum — ampak z e l e n e ste! In zeleno je — up in nada. — **Zeleni Jurij**, N.S.W.

Misli, September, 1966

OMOTIČEN NASMEH

I. Burnik

*Edino lajež psov prodira v to divjino,
stopinje črnih mačk in cviljenje podgan...
Kakor bi bil ta čudni svet
na dve strani razklan.*

*Ves žalosten z vrh griča zrem v pomladi
opustošeno krajino.*

*Le kam naj stopim, da bom sredi
žitnih polj,
se v vetru zibajočih rož in trav?
Kako oživljajoče zašumi
mlad smrekov gozd!*

*Ko razoglav
pristopiš, božajoč ga z vso milino,
še v tebi kri premakne se hitreje
v omotičen nasmeH telesa,
loviš za žarki se in za življenjem.*

“NEVIDNA FRONTA”

knjiga s spomini polkovnika Vladimirja Vauhnik, je zopet v zalogi. **Cena** § 3.

Pisatelj je bil med vojno jugosl. ataše v Berlinu in je od tam sledil poteku vojne in svetovni politiki v tej zvezi.

Bil je izreden opazovalec in zna svoja odkritja tudi izredno zanimivo prikazati. Naročila sprejemajo MISLI.

DOBRODOŠEL OBISK

Tik pred zaključkom pričujoče številke nas je v ponedeljek 5. sept. obiskal duhovni sobrat **dr. Anton Soklič**, lazarist. Je profesor bogoslovja v nadškofijskem semenišču v mestu Houston, Texas, USA. Letos o veliki noči je slavil srebrni jubilej mašništva, zato je za počitnice dobil dovoljenje za obisk brata Franceta in družine v Perthu, W.A. Sokličiči so doma z Ribna pri Bledu. Vračal se je v Ameriko preko Sydneya in se za dobrega pol dneva ustavil pri nas.

Če štejemo obisk, ki ga je napravil pri nas g. Julče Slapšak pred leti iz Clevelanda, je bil to v vseh teh letih šele drugi slovenski duhovniški obisk z onstran morja. Bili smo ga zelo veseli in v naglici smo se o marsičem pogovorili. G. profesor, ne čakajte na zlati jubilej za prihodnji obisk!

KAJ SE VAM ZDI O KRISTUSU?

ČIGAV SIN JE?

(Mat. 22,42)

Vernim katoličanom je odgovor lahak. Vendar se je bati, da Kristusa premalo poznamo in malo vemo o njem. Pozabili smo. Prav bo, če ponovimo vsak mesec nekaj, kar so evangelisti o njem napisali. Poznanje Kristusovega življenja in delovanja bo poglobilo našo vero vanj.

Besedilo evangelijev imamo tu spodaj na levi strani, na desni pa pojasnila k besedilu, da nam bo lažje razumljivo. Priložena je zemljepisna karta Palestine, da lahko sledimo, kje se dogodki evangelijev vršijo.

Če pravimo, da smo Kristusovi moramo Kristusa kar najbolje poznati!

PRILIKA O KRIVIČNEM OSKRBNIKU

Govoril je (Jezus) svojim učencem tudi to:

“Bil je bogatin, ki je imel oskrbnika, in tega so mu zatožili, da mu imetje zapravlja. Poklical ga je in mu rekel: Kaj slišim o tebi? Daj odgovor o svojem oskrbovanju, zakaj poslej ne boš mogel biti več oskrbnik.

“Oskrbnik pa je rekel sam pri sebi: Kaj naj storim, ko mi moj gospod jemlje oskrbnništvo? Kopati ne morem, beračiti me je sram. Vem, kaj bom storil, da me sprejme o v svoje hiše, ko bom od oskrbnništva odstavljen.

“In poklical je dolžnike svojega gospoda, vsakega posebej, in dejal prvemu: Koliko si dolžan mojemu gospodu? — Sto mer olja, je rekel ta. —

NJEGOVA IZNAJDLJIVOST POHVALJENA

S priliko o krivičnem oskrbniku nas je Gospod poučil, kako je treba v duhovno korist rabiti svetno premoženje, naj že bo v denarju ali blagu. Za oboje stoji v priliki beseda: mamon. Navezanost srca na “mamon” je velika duhovna izguba.

Ta bogatin je pač živel v mestu in se dobri imel, oljčne nasade in žitna polja je dajal v najem. Najemnine so oddajali v pridelkih, ne v denarju. Poseben oskrbnik je bil po sredi med gospodarjem in najemniki. In prav ta je “junak” pričujoče Jezusove prilike. V službi je bil nemaren, površen, zapravljiv. Sprejemal je dolžne deleže, pa po vsej videzu ni dajal gospodarju čistih računov, nekdo je zase pridržal, prodal in izkupiček zapravil. Ni čudnega, da je prišlo gospodarju na uho in ga sklenil odsloviti.

On pa mu je dejal: Vzemí svoje pismo, brž sedi in zapiši: petdeset.

"Nato je rekel drugemu: Koliko si pa ti dolžan? — Ta je rekel: sto mer žita. — Reče mu: Vzemí svoje pismo in zapiši: osemdeset.

"In gospod je pohvalil krivičnega oskrbnika, da je razumno ravnal. Zakaj otroci tega sveta so do svojega rodu razumnejši nego otroci luči.

"In jaz vam rečem: Pridobite si prijateljev s krivičnim mamonom, da vas, ko premine, sprejmejo v večne šotore."

BOGATIN IN UBOGI LAZAR

"Bil je bogatin, ki se je oblačil v škrlat in tancico ter se dan na dan sijajno gostil. In bil je neki berač, po imenu Laza, ki je ležal pri njegovih vratih, poln uljes, in se je želel nasititi z drobtinami, ki so padale z bogatinove mize. Pa tudi psi so prihajali in mu lizali uljesa.

"Umrl pa je berač in angeli so ga nesli v Abrahamovo naročje. Umrl je tudi bogatin in bil pokopan. In ko je v podzemlju trpel muke, je vzdignil svoje oči in zagledal od daleč Abrahama in Lazarja v njegovem naročju. In zaklical je: Oče Abraham, usmili se me in pošlji Lazarja, da pomoči konec svojega prsta v vodo in ohladi moj jezik, zakaj silno trpim v tem plamenu.

"Abraham mu je rekel: Sin, spomni se, da si prejel dobro v svojem življenju in prav tako Lazar hudo; zdaj se tukaj veseli, ti pa trpiš. In vrh tega je med nami in vami narejen velik prepad, da tisti, ki bi hoteli od tod priti k vam, ne morejo; pa tudi odondod ne morejo sem.

"In rekel je (bogatin): Prosim te torej, oče, da ga pošlješ v hišo mojega očeta; imam namreč pet bratov in te naj posvari, da tudi oni ne pridejo v ta kraj trpljenja.

"In Abraham mu reče: Imajo Mojzesa in preroke, te naj poslušajo. — Le-ta je pa odgovoril: Ne, oče Abraham, temveč ako pojde k njim kdo izmed mrtvih, se bodo pokorili. — Rekel pa mu je (Abraham): Ako ne poslušajo Mojzesa in prerokov, ne bodo verjeli, tudi če kdo od mrtvih vstane."

Zdaj se je oskrbnik izkazal za iznajdljivostjo, ki bibila vredna boljši stvari. Vsak čas bo ob to lahko službo, take ne bo več dobil, ker ga dose-danji gospodar ne bo nikjer priporočil. Za težko delo ni sposoben, priučrčevanega nima dosti, je pač zapravilial. Zaskrbi ga bodočnost. Zaveda se, da bi nič ne opravil s prošnjo pri gospodarju, pa si skuša pridobiti naklonjenost pri podložnikih. S ponarejenimi številkami na zadolžnicah se bo našel dober izhod iz zadrege.

Tudi ta postopek krivičnega oskrbnika ni ostal gospodarju prikrit. Zamislil se je. Občudoval je oskrbnikovo iznajdljivost, čeprav je njemu samemu škodovala.

Na to posvetno modrost oskrbnikovo naveže Juzov svoj nauk. Naj bi rajši oskrbnik mislil na bodočnost onkraj groba, pa prav tako vsi poslušalci. Koliko dobrega lahko napraviš s svojim premoženjem, če imaš v mislih svojo bodočnost — večnost!

NI MISLIL NA TO, KAJ BO PO SMRTI

V tej priliki je "junak" bogatin sam. Bogatin se je mastil s svojim bogastvom, niti malo ni pomislil, da je na svetu množica sironakov, ki bi jim on z lahkoto pomagal, pa vendar še sam človeku primerno živel. Pred nosom, takorekoč, je imel berača Lazarja, pa mu niti enkrat ni poslal od svoje mize, da bi se pošteno majedel. 0

Ko sta umrla, se je obrnilo. Kam sta prišla? Ne iz prilike same, ne iz poznanja verskih resnic ne moreno zaključiti: Lazar v nebesa, bogatih v pekel. Nebesa še niso bila odprta, Jezus še ni umrl za odrešenje šlove štva. V svoji priliki se je prilagodil judovski predstavi, kako je z dušami po smrti. Presdtavljali so s i, da gredo v "podzemlje", kjer se pa ne godi vsem e nako. Nekatero so že pogubljene — med njimi je ta bogatin — in so že izročene večnemu trpljenju. Druge se imajo dobro, daši še ne uživajo gledanju božjega.

Tam čakajo vsi pravični stare zaveze, med njimi je kajpada najbolj viden Abraham, početnik judovskega naroda, poseben ljubljeneč božji. Lazar je prišel v "Abrahamovo naročje" — v neposredno njegovo bližino, dočim je bogatin potopljen v trpljenje kot v sam živ ogenj. Pač velika sprememba za oba, pač se je popolnoma obrnilo. Pretresljiv pouk za vse, ki življenju pasejo le sebe, siromščina tisočev in milijonov jih nič ne gane, saj je niti videti nočejo.

Zelo poučen je tudi zaključek zgodbe. Kdor v resnem razmišljanju razodetih resnic ne najde vere v Boga, takega tudi še tako mogočen čudež ne bo pridobil. Priče za to niso skamo nekdanji farizeji, ki so doživljali Jezusove čudeže, pa ostali neverni . . .

POLOŽAJ SLOVENSKEGA KMETA PRED 500 LETI

Bežen pogled v knjigo: Milko Kos, Zgodovina Slovencev, je poučen in zanimiv. Ko bereš, kako je bilo nekoč, in pomisliš, kako je zdaj, ti nehote pride na misel izrek: Nič novega pod soncem. Tako tudi ob poglavjih o slovenskem kmetu. — Ur.

POLOŽAJ SLOVENSKEGA KMETA se je v 14. in 15. stoletju znatno poslabšal. Silno so jih težil izredni davki, ki sta jih država in dežela nalagali. Graščaki dobivajo veliko besedo glede financ v deželah: ne samo pravico razpisovati izredne davke, ampak tudi porazdeljevati jih na posamezne sloje. Izredni davki so bili za našega kmeta eno najhujših bremen. Vodili so ga do obupa in upora, zlasti ker je kmet videl, da se nabrani novec slabo ali pa sploh ne uporablja za namene, za katere je bil razpisan in nabran. Od obrambe pred turško silo, za katero so tolikokrat pobirali tudi še posebne izredne davke in zaradi katere je moral kmet opravljati tlaško delo pri utrjevanju mest, je imel sam bore malo.

Kljub prirodnemu prirastku, kljub novim naseljem v izkrčenih krajih in kljub kajžam prebivalstvo na kmetih pada. Vedno več je tistih, ki z odhajanjem v mesta, rudnike in fužine povzročajo, da je marsikateri kmečki grunt zapadel v pustoto. Delovna sila postaja dražja, članov hišne in gospodarske skupnosti, ki so poprej skupno obdelovale polje, v kmetijskih hišah ni več, dninarja in hlapca je težko dobiti, zato omejevanje obdelovanja ali pa celo opustitev obdelovanja in posestva prehajajo v pustinj. Če kmet ni imel dovolj svojih otrok in domačih, ki bi mu opravljali potrebna dela, so zemljišča postajala pusta.

Opustelost je zajela tudi naše planine in planšarstvo. Opustela je vas, ki je pošiljala živino na planine, propadla je tudi planina. So pa tudi nekatere visoko ležeče nastanjene kmetije spremenili v stalno nenaseljene in jih spremenili v planine, le začasno obljudene. Kaj se je zgodilo z zapuščenim gruntom? Nekatere je priključil graščak svoji zemlji, nekatere prevzame sosed vsaj v toliko, da jih pokosi, številne pa je prekrila gošča in gozd.

Višek opustelosti so naše kmetije dosegle po letu 1400. Turški vpadi in razne druge vojne so slovensko zemljo močno prizadele. Cele vasi so marsikje puste, polje neobdelano; za marsikatero

vas poznamo ime iz tedanjih zapiskov, ko danes ni o nji sledu niti v ustnem izročilu.

Zapiski tedanjih časov navajajo številne kmetije in cele vasi s pripombo, da so puste in neobljudene. V ptujskem gospostvu jih je bilo 30%, v ormoškem okoli 45%, po raznih krajih na Krasu do 30%.

Graščine niso rade videle odtoka kmečkega prebivalstva v mesta in tujino in so skušale opustite kraje spet naseliti. Saj so imele škodo, ker ni bilo predpisanih dajatev. Pri naporih za zopetno naselitev opuščanih krajev so gosposkam prišli prav begunci pred Turki iz Bosne, Hrvatske in Dalmacije. Ti so naselili marsikateri opuščeni kmetijski grunt. Priimki: Hrvat, Vlah, Lah, Bošnjak, Skok, Bežjak, Prebeg, Turk in še drugi kažejo na te "prebege" ali "uskoke" pred Turki. Ponekod pa tudi priimki povsem hrvatskega in srbskega tipa.

Na Slovenskem sledimo temu naseljevanju zlasti od leta 1470 naprej, torej skoraj točno pred 500 leti. Največ teh uskokov se je nastanilo v Beli Krajini, v spodnji dolini dolenske Krke, na Ptujskem polju, okoli Ljutomera in na Krasu. Tudi v severni Istri in na Goriškem. Do sistematičnega naseljevanja beguncev iz hrvatskih in srbskih pokrajin na slovenska tla je prišlo zatem v začetku 16. stoletja.

STARI IN MLADI

V dveh razredih sem dal isti naslov v razpravo dijakom višjih šol. Glasil se je nekako takole: "Vedno so bila nasprotja med starimi in mladimi. Starejši očitajo sinovom, za so preveč zaletavi, pogosto nepremišljeni, da bi hoteli vse podreti, ker da je vse zanič in hočejo nekaj povsem novega. Mladi pa starejšemu rodu očitajo zastarelost, nepoznanje današnjega časa in potreb, neprožnost in okostenelost." — Vsak dijak naj bi odgovoril, kaj misli o tem. En razred je bil ves na strani mladih. Očital je svojim staršem, da sploh ne razumejo mladine, da so egoisti, ker jim je samo za to, da bi jim otroci pomagali in čimprej prišli do kruha, da so jim nevoščljivi, ker sami niso več mladi in jih zato v brezsrčnosti ovirajo in podobno. — Drugi razred — to so bila dekleta — je pisal mnogo bolj zdravo, bolj umirjeno in razumevajoče. Dekleta so videle razliko med dvema rodovoma, toda so pozitivne nasvete svojih staršev vzele dobrohotno. Povedale so svoje gledanje in so, tako so izjavljale, vedno našle s svojimi starši razumevajoč dialog, ki je bil obema v korist. — Prof. J. P. v MLADIKI (Trst).

De Gaulle in Evropa

FRANCOSKI DE GAULLE IGRA VELIKO VLOGO in zelo vidno v evropski in celo svetovni diplomaciji. To velika večina opazovalcev rada priznava. Ni pa lahko zasledovati in sproti razumeti njegove poteze in korake, zakaj mož zna biti molčec in tudi kadar kaj pove, ne pove vsega. O njem gre glas, da napravi najrajši kaj takega, češar nihče ni pričakoval. Zakaj je tisto napravil, je treba kasneje ugibati. Dostikrat ostanejo opazovalci zgolj pri ugibanju, le redko si upa kdo razložiti, zakaj de Gaulle ravna tako in tako.

Eden teh je Avstrijec Erik Leddihn, precej znan poročevalec. Njegova razlaga teče nekako tako:

De Gaulle je ves zavzet za veličino Francije, postane naj pod njegovim vodstvom v Evropi PRVA! Kar je temu cilju v napotje, mora proč. V napotje je v prvi vrsti Amerika z organizacijo NATO, v katerem ima največjo besedo prav Amerika. V napotje je siljenje Anglije na kontinent, to mora prenehati. Amerika in Anglija sta možu v žrelodu že vse od vojne sem, ker sta Roosevelt in Churchill de Gaullov delež pri zmagi nad Nemčijo podcenjevala. Torej kolikor toliko tudi osebna zamera.

NATO se je preživel, tako sodi de Gaulle. Ustanovil se je v času, ko je Evropa čutila potrebo, da se vojaško zavaruje zoper komunizem od vzhoda. Takrat je — pod Stalinom — komunizem predstavljal solidno in močno zgradbo, res je pretila od njega velika nevarnost. Danes je po mnenju de Gaulle komunizem že skoraj doigral, razdvaja se, celo ruši se že kaj očitno marsikje. Močno oborožen NATO in solidno organiziran bi danes pomenil nekaj čisto drugega. Pomenil bi poziv kumnistom: združimo se spet v nekdanjo enotnost in pripravimo se na enotno obrambo! Rdeča Kitajska, ki se s Sovjetijo ne more, bi pred njo popustila. Sovjetski sateliti v vzhodni Evropi, ki se zdaj že dosti čedno otrsajo sovjetske nadvlade, bi spričo nevarnosti nove vojne spet padli nazaj v popolno podrejenost Sovjetom. Ves svet ve, da je na Zapadu Amerika tista sila, ki je zmožna sprožiti novo svetovno vojno — komunisti ji očitajo, da na to komaj čaka. Močan NATO v Evropi, nekaka dolga roka Amerike, bi ta očitek samo opravičil. Zato naj gre NATO čimbolj v pozabo. Ko ne bo več napadalnega žuganja od strani NATO, pa naj bi bilo to žuganje tudi zgolj navidezno, se bodo mogle satelitske države bolj in bolj neodvisno od Sovjetije razvijati. Ko bo ta razvoj desegel go-

tovo stopnjo, bo moglo priti do združene Evrope — od Pariza do Urala.

Vmes je Nemčija. Delikatna zadevščina za de Gaulle. Enako občutljiva za njegove direktne odnose s sosedom, ki ne pomeni malo, kot zlasti za de Gaullove izjave o Nemčiji pred ušesi komunističnih veljakov. Ko je bil de Gaulle v Rusiji in ko pojde, na kar se zdaj pripravlja, na Poljsko in menda še marsikam za "zastor", preže na obeh straneh zastorja na njegove besede o Nemčiji kot mačke na miško.

De Gaulle se tega živo zaveda. Postopa previdno. Napačno postavljena beseda bi ga onemogočila ali v Rusiji ali v Nemčiji. Izjavlja se za združitev Nemčije, ker to ni pohujšljivo na nobeni strani zastorja, molči pa o njeni meji na vzhodu. Baje so skušali v Moskvi ob njegovem obisku izvabiti iz njega izjavo, da podpira mejo ob Odri, pa je rajši nekam oglušil. Zato tudi s svojim obiskom ni dosegel kakih takoj otipljivih uspehov.

Sicer pa de Gaulle baje ne da veliko na pogovore, dogovore in obojestranske izjave. Ima toliko vere in zaupanja sam vase, da upa več doseči s samimi osebnimi obiski tam preko, kot s kakšnimi ustnimi izjavami in zapisanimi besedami. On sam s svojo impozantno osebnostjo in nastopom bo kazal pot času, kako naj se razvija. Čas je na njegovi strani, tako misli, in on je na strani časa. Nazadnje se bo izšlo vse — po njegovem . . .

Dosti znimivo ugibanje, ali ne? Pa tudi: če je tako, ali ne utegne de Gaulle še nekaj bolj zrasti v obeh opazovalcev, med katere se uvrščamo tudi mi?

AVSTRALSKI FRANČISKANI imajo na Novi Gvineji lastno misijonsko pokrajino, ki je približno tako velika, kot Slovenija o okviru Jugoslavije. Katoličanov je na tem ozemlju šele kakih 30.000. Toda misijonarji in njihove ustanove se ne pečajo zgolj z oznanjevanjem krščanstva. Preden so "divjaki" zmožni poslušati in razumeti veselo oznanilo o Bogu in odrešenju, jih je treba kulturno dvigniti in jim ustvariti boljše življenjski standard. Zato gredo z ustanavljanjem cerkva vzporedno šole, bolnišnice itd. Tako je v letu 1965 frančiškanski misijon vzdrževal šole za okoli 7.000 otrok in zdravil nič manj kot 108.458 bolnikov.

KUZMOVO KRATKO POLETJE

Za Misli napisal Vinko Beličič

(Nadaljevanje)

IX

ZANU V SUHORSKEM ZAPORU NI MANJKALO časa za premišljanje. Da so vlomi in tatvine prejenjali, kot bi odrezal, mu ni seveda nihče naznanil. Zato tudi ni vedel, kako si orožniki manejo roke.

"Dve muhi na en udarec: Kuzmi smo zvezali roke — in kukavica bo, če pojde po sreči, znesla jajce v njegovo gnezdo."

Štel je dneve in ugotavljal: "Zdaj se začneja trgatve. Pri majorju Milerju sem kopal, med trgači me pa ni." Štel je nove dneve in dušil nemir: "Zdaj je trgatve na vrhuncu. Trtja so polna sladkosti in veselja." In ko se je vreme zmračilo, je rekel: "Letos je trgatveni praznik minil brez mene."

Obujal je spomine. Kaj pa se je tisti čas pripetilo Piškurjevim fantom, to je zvedel šele mnogo kasneje.

Štirje Piškurjevi so v zidanici visoko kraj kostanjeve hoste varovali sode novega vina, vijoličasto rdečega, divjega. Bili so v nenehni sladki pijanosti. Domov sploh niso hodili. Mežikali so izpred belega pročelja zidanice v ljubi ravninski svet pod sabo in se v srečnem smehljanju pogovarjali na soncu, zakaj pristrčno so se imeli radi. Ko jih je nekdo zbadel: "Fantje, sami si boste naredili več škode nego vam bi je Kuzma," so odgovorili kratko in jedrnato:

"Če že mora it, naj gre v našo rit!"

Hoteli so se maščevati za večno sol, čebulo in žgance, od česar so živeli.

V soboto so se kasno zvečer vrnili domov, da si z rok in obraza umijejo višnjeve sledove gostega mladega vina in gredo drugi dan v Suhor k maši. A v nedeljo so se že zgodaj popoldne zatekli k samotni zidanici ko ptiči v gnezdo.

Odklenili so vrata in stopili v klet.

Z mize jih je pozdravil liter belega vina s štirimi kupicami . . . kakor da se je velikodušni gostitelj pravkar obzirno umaknil!

"Kaj je pa to?" so ostrmeli. Bili so štirje, pa jih je obšlo nekaj mrzlega, da so se nehote ozrli

skozi vrata v sonce. Nato so začeli trkati po sodih in so dognali, da je tisto noč, ko zidanice niso stržili, nekdo odtočil pol malega soda. Vse drugo nedotaknjeno, ključavnica cela, vrata nepoškodovana, nikakih vinskih mlakuž.

"Duh tega ni naredil!" je vzkliknil prvi.

"Duh ne, temveč Kuzma, sonce mu žarko!" je poudaril drugi.

"Peklenško se je ponorčeval iz nas!" se je zgrozil tretji.

"Kaj pa, če je v to belino kaj nasul?" se je ustrašil najmlajši.

Prvi je pograbil liter, ga poduhal, trenutek pomišljal, potem pa stopil k brajdi in ga ogorčeno izlil.

Suhorski orožniki so si takoj jenjali meti roke.

"Kuzma je še zmeraj neugnan!"

Zresnili so se in se dolgo posvetovali. Lepega dne je bil Žan izpuščen; vrnil se je na Konjski hrib in se potuhnil.

Ko pa je oktober zadišal po odpalem listju in topli vlagi ter je nastopilo babje poletje, se je Kuzma spet pojavil iz molka in skritosti.

"Bal sem se, da te bodo huje zašili, Žan."

"Saj so me imeli mesec dni notri. Kaj ni to zadosti?"

Kuzma ga je gledal. Hotel ga je vprašati, ali je bil kdaj tepen, pa se mu je zdelo, da je bolje, če v to stvar ne dreza.

"Zdaj enkrat se moramo sniti na pomeneč," je rekel.

Tri dni kasneje je Kuzma takole modroval med svojimi:

"Bliža se zima in treba se nam bo raziti. Razdelili si bomo, kar imamo. Ko zapade sneg, bo najbolje mirovati, ker se ne bomo mogli več varno premikati. Naš čas je poleti. Odšel bom in se vrnil maja."

Tolkli so orehe, lupili pečeni kostanj, prigrizovali slanino in pili Piškurjevo izabelo.

"Ti greš, mi ostanemo pa tukaj," ga je pičil Žan. "Lahko je tebi, a nas bodo vso zimo fiksali žandarji. Če si nas že vzel s sabo na led, se pa še drsajmo skupaj!"

Kuzma je dolgo gledal Žana, in spet ga je obšla tista zoprna misel, pred katero je imel zadnji čas mir. Tudi sam je čutil na sebi mrke oči svojih pajdašev. Zunaj je skozi noč in temo sopel veter — in Kuzma se je po dolgem času prvič začutil ujetega. Po žilah mu je začela plati jeza, a moral jo je krotiti.

"Koliko imamo?" je vprašal.

"Sedem tisoč in še nekaj," se je glasil odgovor.

"Domenimo se, kdaj si bomo razdelili to revščino in kako! No, kdaj in kje?"

"Zaradi mene lahko kar jutri," je predlagal tisti, ki je vedel, kolikšno je premoženje.

"Tudi ženske bodo morale kaj dobiti, ker so razpečavale blago," je menil žan. "Bolje bi bilo, da opravimo to delitev pojutrišnjem v nedeljo. Treba je vse zbrati in pretehtati, koliko gre komu."

"Prav. Kje se snidemo?" je vprašal Kuzma.

"Se ne bi kar pri Micki Vetrnici na Obrhu?"

V človeka, ki je izrekel to misel, sta se uprla dva pogleda: Kuzmov in žanov. Zagoreli, črnooki in belozobi obraz Micke Vetrnice se je namreč obema vsesal v srce, a bilo je jasno, da bo iz tekme izšlo zmagovito eno samo srce. Čigavo? Tistega, ki bo vztrajnejši in požrtvovalnejši.

"Srce tistega, ki bo ostal," je upal žan . . .

"Ne," je onega zavrnil Kuzma. "Pač pa se do bimo pri Romu na Strmcu."

Bilo je domenjeno in razšli so se v noč.

Dež je prejenjal, le z listja so še padale debele kaplje v temo. Kuzma se je ustavil na razpotoju. Nikamor se mu ni dalo.

"Mrziti so me začeli in se me bati! To je konec. Proč od tukaj! Kje drugje začeti znova in drugače."

Krenil je po poti na Obrh: prevzela ga je nepremagljiva želja, da bi se pogovoril z Micko Vetrnico. Vzravnaval se je, kot bi bil prišel na nov, čist zrak.

V tem vedrem razpoloženju pa ni slutil, da je zanka že spletena in nastavljena.

OD NOVE ŠTIFTE PRI RIBNICI

(Posebno poročilo - zapoznelo)

PO VSEJ SLOVENIJI SMO Z NAVDUŠENJEM sprejeli poziv sv. očeta, naj se koncil nadaljuje po škofijah in župnijah. Naši škofje so poleg svojih škofijskih cerkev določili tudi mnoge božjepotne cerkve, kamor so povabili duhovnike in vernike na romanje in so navadno tudi sami prišli, če so le mogli. Taka romanja — "svetoletna" so se vršila po vseh treh slovenskih škofijah nedeljo za nedeljo vse do binškošnega praznika. Ker je bilo sveto leto podaljšano do 8. decembra, bodo slovesnosti v manjši meri opravljali povsod tam, kamor bodo škofje hodili na birno. Gre namreč pred vsem za to, da se verniki kolikor mogoče pogosto sestanejo s svojim škofom. Ta osredna misel svetega leta je našla med našimi ljudmi čudovit odmev.

Na primer pri nas v Novi štifti. Bilo je kmalu po veliki noči. Bilo je skupno romanje ribniške in kočevske dekanije, pa je prišlo precej ljudi tudi od črnomeljske strani.

V soboto popoldne so se ubrani glasovi zvonov razlili na vse strani in napovedovali veliko slovesnost. Z zvonika je zaplapolala velika papeška zastava, ki so jo reflektorji razsvetljevali vso noč. V nedeljo so se zvonovi oglasili že ob 4. zjutraj in do 10. ure skoraj niso počivali. Pričeli so prihajati prvi avtobusi z duhovniki in verniki.

Bilo je vnaprej jasno, da množice ne bodo mogle v cerkev, zato je bil pripravljen oltar in prostor okoli njega na visoki tribuni pred cerkvijo. Ves prostor je ozvočila ISKRA iz Ljubljane in prenos je bil odličen.

Vsa množica je z lahkoto sledila obredom. Okrog osme ure je nastal pravi naval ljudstva. Osebnih avtomobilov so morali parkirati daleč okrog po travnikih. Bilo jih je okoli 300 in najmanj 30 avtobusov. Od desetih je prišla procesija iz Sodražice, ki je vso pot molila in prepevala. Iz vseh bližnjih vasi so ljudje prihajali peš posamič ali v gručah. Med njimi je prispel iz Ljubljane nadškof dr. Pogačnik. Številni duhovniki so kar naprej spovedovali.

Sveto mašo je opravil nadškof sam po najnovjših liturgičnih predpisih. Mašne speve je pel otroški zbor iz Sodražice, ostalo petje je vodil župnik iz Dobrega polja g. Rafko Fabiani. Zbor je štel nad sto pevcev in pevk. Govor je imel nadškof. Sveto odhajilo so verniki prejemali kar stoje, ker zaradi množice ni bilo mogoče na kolena. Obhajancev je bilo okoli 3.000.

Po blagoslovu je stopil pred nadškofa preprost mož iz Sodražice in se mu zahvalil za lepo slovesnost. Vsa množica je namesto ploskanja zaorila mogočen: BOG PLAČAJ!

Podobne svetoletne slovesnosti so se vršile z majhnimi spremembami po mnogih drugih krajih naše Slovenije. Ponekod so imeli pred nedeljo tridneven misijon, na dan sam pa več nastopov laičnih vernikov, zlati mladine z deklamacijami, dramskimi prizori itd.

Zavedamo se, da imamo nad seboj sile, ki hočejo narod oropati vere, uspevajo pa le pri manjšini, zakaj velika večina se še vedno drži in se bo držala Boga in vsega, kar je Njegovo.

AKCIJA ZA DOM

NAGRADNO TEKMOVANJE AKCIJE, ki je bilo razpisano ob drugi obletnici našega prizadevanja za postavitve Slovenskega doma v Sydneyu, je našlo zelo lep odziv širom po Avstraliji. Seveda bi pa bil odziv lahko še veliko boljši, če bi starši bolj pazljivo brali MISLI in otrokom razložili pomen tekmovanja.

Od številnih pravih rešitev so bili izžrebani naslednji udeleženci tekmovanja, ki bodo (nekate-

ri so že) v kratkem prejeli obljubljeni nagrado — lepo slovensko knjigo.

Anica Božanič, 8 Jeanette St., Kilkenny, S.A.
Irenica Vrh, 12 Orchard Rd., Bass Hill, NSW.
Ernest Nemeč, 47 Biggs St., St. Albans, Vic.
Jože Grilj, 13 Plymouth St., Pascoe Vale, Vic.
Marija Klemenc, 8 Springfield St., Guildford, NSW

Iz tehničnih razlogov se je napovedano letno poročilo malo zakasnilo, toda upam, da ga boste ob izidu te številke MISLI že imeli.

Vsem tistim, ki vam vest ne da miru, ker še niste nič darovali v sklad za DOM, naj omenim, da še nikakor ni prepozno. To lahko storite na vsaki naši zabavi ali pa pošljite dar po pošti na naslov: AKCIJA ZA DOM, P.O. Box 122, Paddington, NSW.

Nadaljnji darovi za DOM: Ivan Stanjko \$20
Angela Madjites \$6 — Ivanka Kariž \$2. — Iskrena hvala!

Zdaj pazljivo preberite spodnji oglas in si zapomnite njega vsebino, posebno datum in kraj. To je vse za ta mesec. — Rudi Brežnik.

S.D.S. "AKCIJA ZA DOM"

VABI NA

VELIKO

GASILSKO VESELICO

V SOBOTO 8 OCT. OB 8h ZVEČER — MASONIC HALL GUILDFORD

VSI BOMO "ŠPRICALI" NE GLEDE KJE GORI! IZVRSTNA GODBA, BOGAT SREČOLOV, OTVORITEV "STAREGA PISKRA". VSE TO NAM ZAGOTAVLJA IZVRSTNO ZABAVO! ČISTI DOBIČEK ZA "GASILKI DOM".

ALI JE V AVSTRALIJI ZNANA AJDA?

Pepe Metulj

NALETTEL SEM NA POROČILO O AJDI iz Venezuele. Ker vem, da je naš urednik tudi čebelar, sem mu poslal poročilo z vprašanjem, če njegove čebele poznajo ajdo. Takoj mi ga je vrnil in mi naročil, naj napišem članek za MISLI. Odločil sem se, da bom ubogal, čeprav se že naprej bojim, kaj bo spet rekel o mojem pisanju Janez Pristov . . .

Torej, poročilo pravi, da je bil neki Slovenec iz Venezuele na obisku doma v Sloveniji. Nazaj je prinesel nekaj ajdovega semena in ga razdelil med prijatelje in znance. Posejali so ga na svoje vrtno grede, nekateri pa v cvetlične lončke na oknih. Tudi on sam ga je posejal na svojem vrtu v senco pomarančnih dreves. Piše, da je to napravil dne 2. oktobra 1963. Medtem, ko je čakal, kaj bo prišlo iz te "setve", je razmišljal o ajdi, kako je bilo z njo v domovini. Takole pravi:

Oh, koliko veselja, koliko truda in užitka nam je vselej dajala naša ljuba ajda! Sredi poletja, ko smo poželi pšenico, smo posejali ajdo in potem nestrpno čakali, da bi lepo vzknila, ne prerodka, ne pregosta. Molili smo, da bi je dež ne zapral, toča ne pobila in slana ne zamorila. Ko je cvetela, oh, pisano polje, kako je dehtelo! Čebele so veselo pele in po cvetju plesale, med nabirale in čebelarjeve panje z njim polnile, radosti veliko storile. Zrno črno in oglato kakor duhovniška biretka, smo po rokah potežkovali, ko smo snope omlatili in se novih žgancev in sladkih štrukljev veselili.

Med razmišljanjem o ajdi doma je rojak v Venezueli hodil gledat na svoj vrt, kaj bo z njegovo ajdo. Piše, da je vsak dan hodil gledat, zalivat, plet in — priganjat počasno seme. Jezilo ga je, ko je videl, da so tatiči pomaranč teptali njegovo ajdovo "njivo." Ugibal je, če bo to pristno slovensko žito v tujem svetu sploh pognalo. In če bo pognalo, ali bo tudi obrodilo? Tudi okoli znancev je hodil, popraševal in ogledoval. Povsod je našel isto skrb in ugibanje, dokler . . .

Potem je nekega dne s klavernim srcem zapisal in sporočil javnosti:

"Ajda je zrasla vsa drobna in bleda z nežnimi lističi in nastavljala drobcene bele cvete. Že vidim: tuja zemlja in tuje sape ji ne bodo dale, da bi obrodila vsaj toliko, da bi imeli novo seme. Izrodila se bo in naša skrb zanjo in ljubezen do nje nista dosegli cilja . . ."

Končno poročevalec spet razmišlja o ajdi doma:

"Tam za vodami, tam za gorami, kjer je dom Slovencev, le tam je tudi domovina naše ajde. Zdi se, kot da bi ajdo res prinesli s seboj Slovenci na svojih selitvenih pohodih iz svoje pradomovine. Narodi, ki so se selili, niso utegnili sejati ozimino, negovali so predvsem jara žita, kakor jarco, jaro pšenico, ajdo, proso, lan, bob in druge. Šele ko so se ustalili, so pričeli gojiti ozimino. Ajda je pa ostala vedno priljubljeno žito tudi v krajih, kjer so se Slovenci iznarodili. Z gotovostjo lahko rečemo, da so v krajih, kjer gojijo ajdo, prvotno živeli Slovenci".

Tako je bilo torej z ajdo v Venezueli. Če ima Janez Pristov — ali pa kdo drug — kaj izkušnje z ajdo v Avstraliji, naj se oglasi. Janez je vsaj napol kmet, kolikor vem, morda je poskusil z ajdo. Če pa ne, naj se tudi slovenščine v tem spisu ne dotika, saj sam vidi, da sem skoraj vse samo prepisal. Če ni po Cankarjevo, nisem jaz kriv . . .

RAZSTAVA SVOBODNEGA SLOV. TISKA

napovedana že v prejšnji številki
bo isti dan kot

NASE OKTOBRSKO ROMANJE

to je na veliki praznik

KRISTUSA KRALJA

v nedeljo 31. oktobra pop.

v cerkev sv. Frančiška, Paddington
Podroben spored prihodnjic
Po pobožnosti v cerkvi bo v cerkveni
dvorani spodaj postrežba z zakusko,
zgoraj pa tiskovna razstava

V avgustu je letos naše redno romanje
po neprijetnosti odpadlo, zato pa poskrbimo,
da bo oktobrsko toliko večje in lepše.

Z Vseh Vetrov

NEKI DON VIRANT, ameriški inženir, se je pojavil v avstralskem tisku in nas zanima zlasti zaradi vsaj na videz slovenskega imena. Viranti so zelo pogostni na Slovenskem, če je pa to ime najti kje izven Slovenije, ni znano. O tem Virantu je rečeno, da je prišel iz Minnesote v Tasmanijo. Minnesota je polna Slovencev, le njegovo osebno ime: Don — dela preglavice. Virant je prišel v Tasmanijo za neko veliko ameriško železarsko podjetje, ki se pripravlja na izkoriščanje železne rude na severno — zapadni obali Tasmanije. Bajе ondotna najdišča mnogo obetajo. Doslej so kopali rudó v Tasmaniji samo v okolici mest Queenstown in Rosebery in sicer baker, svinec in cink. Zdaj so odkrili železno rudó v Tasmaniji — Amerikanci.

AVTOMOBILSKE NEZGODE so zelo omejili v nekem okraju v Minnesoti. Bilo jih je poprej toliko, da ni bilo za nikamor. Prometne predpise so prelamljali vsi, stari in mladi, moški in ženske. Pa je nekomu padlo v glavo, da so začeli prekrške objavljati z vsemi podatki: ime, priimek, poklic, bivališče, starost. Uspeh je bil dober. Prav kmalu so začele številke od nezdah občutno padati. In statistike so podčrtavale, da med krivci cestnih nezdah skoraj ni več — žensk.

VRHOVNO ZVEZNO SODIŠČE v Ameriki je s 5 glasovi proti 4 naročilo policiji, da ne sme spraševati osumljenca, ki je po njenem mnenju zagrešil kak zločin — razen če je pričujoč tudi osumljenčev zagovornik. Če bi pa policija le kaj spraševala, sme osumljenec odkloniti vsak odgovor. Ameriška javnost, ki iz leta v leto le preveč občuti naraščanje zločinov, je sprejela odločitev vrhovnega sodišča s precejšnjo nejevoljo. Ljudje mislijo, da je to prevelika skrb za "osebne pravice" osumljenca. Saj se prav iz njegovega molka lahko sklepa, da je kriv. Kdor ni kriv in ga policija dobi v roke kot osumljenca, pač ne bo čakal na vprašanja policije, sam od sebe bo hitro povedal, da so ga po krivem osumili.

KOLIKOR GLAV, TOLIKO MISLI. Neki škofijski list v Ameriki je imel sliko čisto nagega sestradanega otroka iz Vietnama. S to sliko je hotel nazorno pokazati trpljenje, ki ga povzroča nesrečna vojna. Eden bralcev je nato pisal listu: Nič preveč spodobno ni, da katoliški list prinaša take slike. Ali je bilo res treba, da ste objavili tisto sliko ubogega in čisto nagega otroka? — Uredni-

ka je pismo pičilo in je odgovoril: Imate čisto prav! Tudi mi mislimo, da bi otroci ne smeli biti ne ubogi ne nagi. — Nekemu drugemu listu se je zdel urednikov odgovor tako duhovit, da ga je javno pohvalil, češ: imenitno je odgovoril. — Oglasil se je urednik še tretjega lista in oba urednika pograjal, češ: s tako duhovitostjo jemljete ljudem pogum, da bi dopisovali v liste. Ali ni bolje, da se zanimajo in dopisujejo? Zakaj je treba, da jim že vnaprej mašite usta in izbijate pero iz rok?

NA POLJSKEM IMA SOVJETIJA še vedno svojo posadko z okoli 20.000 oboroženimi vojaki. Niso zelo "vidni", držijo se v ozadju, da so pa tam, Poljaki dobro vedo. Opazovalci pravijo, da ti vojaki že s samo navzočnostjo skrbе za to, da ne pride do javnih izredov med domačimi komunisti in katoličani. Kardinal Višinski in poglavar Gomulka na vse načine drug drugega izigravata, vendar oba strogo paizta, da ne rečeta kaj preveč. Oba bi lahko zakričala tako glasno, da bi njihju pripadniki planili drug na drugega. Velika nasprotnika sta si, ena misel jima je pa skupna: Sovjetija ne sme dobiti povoda, da bi nastopila, kot je pred desetimi leti na Ogrskem . . .

"ORBUDSMAN" JE NOVA BESEDA za nas v Avstraliji in za besedo baje tiči tudi nova služba, ki se napoveduje. Beseda je prišla v svet od nekod iz skandinavskih dežel in pomeni nekakega posredovalca, srednika, ali most med državljanji in vlado. Orbudsman in njegov urad sprejemata pritožbe državljanov, kadar se jim zdi, da vlada ne ravna prav. Tako se država zavaruje, da njena vlada ne more postati preveč mogočna in neodgovorna. Razni Avstralci so se že oglasili, kaj mislijo o uvedbi takega novega urada. Nekaterim se zdi potreben, drugim ne. So pa tudi taki, ki pravijo: urad naj le bo in uradnik seveda tudi, le drugačno ime naj dobi, da ne bomo v Avstraliji "skandinavščili."

NOVA ARGENTINSKA VLADA je dala⁴⁸ ur časa Ronaldu Strelcu, atašeju pri Titovem poslanštvu v Buenos Airesu, da zapusti Argentino. Vlada ga je obtožila, da je v Argentini razvijal komunistično propagando in delal razdore ter motnje med emigrantskimi skupinami iz Jugoslavije, ki že delj časa žive v Argentini. Možakar je moral oditi. Takih "strelcev" bi našli še kje.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE so napravile že veliko veliko napak v svojem postopanju napram komunistom, je rekel eden novih voditeljev sedanje Argentine. Nekrvava revolucija, ki je pred meseci vrgla staro vlado, je nastala zato, da bi ustavila prevratno delovanje komunistov v deželi. Prejšnja vlada jim je pustila kar vso prostost. ZDA ni počakala na podrobnejše informacije o vzrokih revolucije, kar brž je pretrgala z Argentino diplomatske odnose. Ko je pozneje nova vlada posegla med študente in profesorje na univerzah, kjer je bilo pravo kotišče komunizma, prepovedala politično udejstvovanje akademikom in s policijo udušila študentovski upor, so v ZDA zagnali krik, da je nova vlada "spustila nad deželo pravi nacistični teror." Šele počasi so v Washingtonu uvideli, da je bila vsa gonja zoper novo vlado v Argentini nespametna in pre nagljena. — Tako je rekel ta Argentinec.

MIHAJLA MIHAJLOVA, znanega zadrsega profesorja, ki je s svojim nastopom zoper Titovo diktaturo vzbudil svetovno pozornost, skušajo komunisti doma umazati. Ljubljansko "Delo" je o njem zapisalo: Mihajlov, konfuzna neznatna figura, se na vse pretege trudi za izdajanje "odkritega opozicijskega tiskanega glasila" ... Dne 11. julija je razposlal na razne strani nesramen pomflet, ki ga imenuje "odprto pismo" predsedniku republike. Očitno je Mihajlov samo marioneta v veliki igri antikomunističnih sil na svetu. Na voljo mu je ves propagandni stroj reakcionarnih sil na Zahodu.

SEVENTEEN MEN DIED WITH GUNS IN HAND. Tak je bil nedavno v sydneysem jutranjiku masten napis nad poročilom iz Vietnama. Kakor da smrt s puško v roki zmanjša tragiko dejstva samega, ker je taka smrt pač "častna"! Čemu te vrste poudarek v poročilu o padlih? Ali je bila smrt mladih zato manj boleča? Ali bodo njihovi domači zato manj žalovali? Ko smo baje na vrhuncu civilizacije in humanitarne kulture, ali ne znamo drugače zapisati? In sploh poročilo za poročilom: toliko pobitih na "naši" strani, na nasprotni pa vsaj desetkrat toliko. Ali je namen vojne le v tem, da ljudje padajo? Tako podoba ji dajejo poročevalci. Hm, naj pade za vsakega našega tudi sto ali tisoč "onih", ne bo jih tako hitro zmanjkalo. Naj človek sodi o potrebi te vojne tako ali tako, taka poročila z bojnih poljan se morajo mislečemu človeku zastuditi in z njimi vojna sama.

MIHAJLO MIHAJLOV je pisal Titu in pismo objavil na zapadu. Proti koncu se pismo bere: "Vi, to se pravi, Zveza komunistov, imate fizično močnost, da z nezakonitimi policijskimi ukrepi preprečite ta sestanek (za ustanovitev glasila opozicije), toda v tem primeru boste dokazali svetovni javnosti, da se Vaše besede o demokraciji, o garanciji zakonitosti in ustave, ne skladajo z Vašimi dejanji". — Tito je to dakazal: Mihajlova in še enega je dal zapretti, sestanek prepovedal ...

EDVARD KARDELJ, ČUDOVIT ČLOVEK, je 11. julija dal v svet preko zapadne Nemčije naslednjo nad vse prepričljivo izjavo: "Mi v Jugoslaviji smo proti temu, da bi imeli več političnih strank. Smo tudi proti temu, da bi imeli samo eno stranko. Mi smo pristaši političnega sistema brez strank." V nadaljnjih besedah, ki so pa za našo prebavo kar pretežke, skuša pokazati, da je Titovina takorekoč že država brez politične stranke — ali pa vsaj kmalu bo, zakaj "komunistična partija se ne identificira več z državno oblastjo." — To vam je tič, ki mu velja odgovor pristnega Ljubljančana: Ti boš nam pel...

IZ PEKINGA PREGNANE NUNE, o katerih je šel te dni glas po vsem svetu, so iz kongregacije frančiškanskih Marijinih misijonark. So iz iste družbe kot nam dobro znane "bele sestre" na Point Piperju in Rooty Hillu blizu Sydneya. Po izgonu vseh drugih pred več leti so smele ostati na prošnjo tujih diplomatov, da so vodile šolo za njihove otroke. Kitajski šolarji niso smeli vanjo. Čudno, da množica tujih diplomatov ni mogla sester vzeti v zaščito pred divjanjem komunističnih tolpa. Pretrpele so že pred izgonom toliko bridkosti, da je ena hitro po prihodu v Hong Kong od izžerpanosti umrla. Bila je rodna sestra avstralske provincijalke, ki je prav ob obisku svoje matere na Irskem zvedela za njeno trpljenje in smrt. Po mnogih letih je mogla napraviti ta obisk, pa je morala z materjo skupaj žalovati, ko sta obe pričakovali veselja...

PRAVICO DO SPLAVA nosečnicam "pod gotovimi pogoji" skušajo uzakoniti na Angleškem. K stvari se je oglašil tudi kardinal John Heenan, ki je rekel: To bi bil le prvi korak na poti do splošnega podcenjevanja človeškega življenja. Kmalu bi naredili tudi postavo, da je dovoljeno moriti starce in neozdravljive bolnike. Za pravico do splava se potegujejo ljudje, ki javno paradirajo za oprostitev morilcev, ki vprizarjajo sprevide zoper obrambo proti krivičnim napadalcem, ki hočejo reševati zločince, nedolžne otročiče v materinem telesu naj pa pobijamo.

Iz Slovenske Duhovniške Pisarne N.S.W.

Tel. za p. Valerijana: 31-3655

Službe božje

Nedelja 18. sept. (tretja v mesecu):

Leichhardt (sv. Jožef) ob 10:30

Canberra, ACT (Braddon) ob 6.15 zvečer

Nedelja 25. sept. (četrt):

IZJEMOMA NE BO MAŠE pri St. Patricku
Villawood (Gurney Rd.) ob 10:15

Nedelja 2. oktobra (prva):

Blacktown (stara cerkev) ob 10:30

Croydon Park (sv. Janez) ob 10:30

Nedelja 9. oktobra (druga):

Sydney (St. Patrick) ob 10:30

WOLLONGONG (St. Francis Home) ob 4.45
Pop.

Nedelja 16. okt. (tretja):

Leichhardt (sv. Jožef) ob 10:30

Canberra, ACT (Braddon) ob 6:15 zvečer

O P O Z O R I L O

V nedeljo 25. septembra izjemoma ne bo slovenske službe božje v Sydneyu pri sv. Patricku, ker bo p. Bernard na misijonu v Adelaidi. Pa skušajte iti k maši v Villawood, ali pa opravite nedeljsko dolžnost v priročni avstralski cerkvi.

PRIDITE, MOLIMO!

Prvo nedeljo v oktobru, 2. dan v mesecu, bomo spet molili za blagor domovine v znani kapelici sv. Frančiška v Paddingtonu. Lepo vabljeni. — Sveta brata Ciril in Metod, varujta slovenski rod! Izprošita nam pri Bogu milost, da bomo stanovitni v veri svojih očetov in v pravi krščanski ljubezni do naše domovine!

"GLUHA" MAŠA

Nenavaden naziv za mašo, kajne, naravnost čuden. Saj bi res ne smelo biti tako zapisano. Pa tak naslov bolj v "oči udari". Mišljena je pa maša za gluhe, oziroma za mutaste, ki ne morejo ne slišati ne govoriti. Kako boste takim ljudem napravili mašo, pri kateri smo vsi poklicani, da SODELUJEMO z duhovnikom, z njim skupaj molimo na primer "slavo" in "vero", pa lepo glasno vršimo dvogovor v molitvah?

Pa vendar se tudi to da napraviti. Nedavno so imeli mutasti, ki so šli skozi sebi primerne šole in se navadili govoriti z znamenji, svojo mašo v sydneyški katedrali. Med mašo je bilo vse popolnoma tiho, zato je pa bilo toliko več videti. Duhovnik je govoril vse z namenji, prsti na rokah so največ govorili, pa prav tako z znamenji so ljudje odgovarjali. Mislimo si, kako je izgledalo, ko je duhovnik "rekel" s prsti na rokah: Gospod z vami, na kar je na stotine rok šlo kvišku in so prsti odgovorili: In s tvojim duhom.

Res — gluha maša! Hvala Bogu, naše slovenske službe božje ne poznajo gluhe maše. Kar povsod so se ljudje navadili biti pri maši "po novem". Po veliki večini vsi glasno odgovarjajo duhovniku ali skupaj z njim molijo.

Vendar se pa tu in tam še kdo drži sam zase — posebno možakarji — ki jim ta reč ne gre v okus in ne odpro ust. Morda se niti ne morejo odločiti, da bi poiskali prostor bolj spredaj z drugimi vred, skušajo najti kotiček, kjer so lepo sami zase in z molkom spremljajo vse, kar se dogaja v cerkvi. Če bi bilo od teh odvisno, kako opravimo svojo nedeljsko dolžnost, bi tudi Slovenci lahko govorili o svoji — gluhi maši . . .

Taki starokopitneži naj pomislijo, s kakšnim veseljem, s kakšnim navdušenjem bi bili pri maši "po novem" oni mutci in gluheci, ki morejo zdaj samo z znamenji sodelovati — če bi se jim po kakšnem čudežu odprla ušesa in se razvezal jezik. Na to naj pomislijo, pa se jim ne bo več "za malo zdelo" spregovoriti z drugimi vred: In stvojinim duhom, pa kar je še treba, da tudi njihova maša ne bo — gluha . . .

OPOZORILO

Sedaj me lahko pokličete po osebnem telefonu, katerega številka je: 31-3655. Najbolj gotovo me dobite na telefon zjutraj med deveto in deseto uro. Če me ni doma, je telefon izključen. Ako govorite angleško, lahko poizveste na stari številki 31-7044, kdaj se vrnem.

P. Valerijan Jenko

Misli, September, 1960

OD SVETNIH VERNIKOV?

(Iz govora škofa Muldoona, Sydney)

(Nadaljevanje)

KAR SMO DOSLEJ REKLI O APOSTOLATU LAIKOV, je najmanj, kar se more in mora pričakovati od vseh svetnih vernikov v Cerkvi. Govorili smo takorekoč šele o tistih, ki so še skoraj pri tleh apostolske lestvice, kvečjemu morda na prvem klinu. Sedaj pogledimo za onimi, ki so nekaj višje na lestvici.

Zagledamo tiste, ki zaslužijo ime **zaresnih apostolov**. Ni jim dovolj, da z vsem svojim zglednim življenjem dajejo pričevanje Kristusu, ampak ga odkrito oznanjajo tudi z **živo besedo**. To delo opravljajo v različnih okoliščinah na različne načine:

V mislih so jim besede sv. Pavla: Gorje meni, če ne bom oznanjal evangelija! Zato modro in previdno iščejo priložnosti, da tega ali onega privedejo v Kristusovo vero in tako pomagajo utrjevati njegovo kraljestvo na zemlji. In še druge besede so jim v mislih: Ljubezen Kristusova me priganja. — Zato ne varčujejo s prijazno besedo napram bližnjim, ki so prenehali z versko prakso ali pa zagazili v površnost. Z vso ljubeznijo jih skušajo pridobiti za zopetno zvesto izpolnjevanje dolžnosti do Boga.

Takole je spregovoril koncil na naslov laičnih apostolov:

“V teh naših časih se pojavlja vsenaokrog polno novih problemov, novih in starih pogubnih zmot, ki spodkopavajo verske resnice in podirajo temelje celotne človeške družbe. Kjer izgublja tla vera, jih izgublja tudi moralna. Da se ta nevarnost in pogubna poplava velikih zmot zajezi, so poklicani na delo vsi, ki jim Kristusovi ideali pomenijo zaklad. Nihče naj se ne zavije v molk iz strahu pred javnostjo, vsakdo naj po svojih zmožnostih, ki jih ima po naravi ali si jih je pridobil s šolsko izobrazbo, povzdigne glas ali zastavi pero v prid veri in morali v svoji okolici. Tudi najmanjši napor v teh smereh bo do neke mere celil rane, ki jih je zla volja drugih zadala Telesu Kristusovemu — namreč Cerkvi.

Kar smo doslej omenjali, bi lahko imenovali **osebni apostolat**, ali pa individualni, ker je bil govor o posameznikih v čredi Kristusovi. Ako se pa na lestvici apostolata povzpnejo še višje, pridejo do **skupinskega apostolata**, ki ga vrše organizacije. Koncil pravi o takih organizacijah, da v njih “laiki sodelujejo in se udeležujejo apostolata cerkvenega vodstva, hierarhije”.

V takih organizacijah se svetni verniki, moški in ženske, vadijo in vežbajo v načinu, kako najboljše pridobivati duše za Boga, in so potem nekaka podaljšana služba duhovnikov in škofov. Potrebne so take organizirane skupine vernikov v župnijah in škofijah, zakaj dostikrat škofje in duhovniki brez njih ne morejo uspešno vršiti svojih pastirskih nalog. Tako se pa uspehi lažje dosežejo in so skupna zasluga duhovnikov in laičnih vernikov. Neposreden namen tega skupnega dela je pač širjenje evangelija in poznanja Kristusa samega.

Koncil izrecno naroča, da je treba te vrste apostolat vsestransko **podpretti in okrepiti**, zakaj skupinsko delo, ki ga vodi skrbno sestavljen organizem, je vse bolj uspešno kot individualna podjetnost posameznikov. Duhovniki, redovniki in redovnice — vsi brez izjeme naj visoko cenijo delovanje takih organiziranih krožkov in jim dajo vso mogočo oporo. Na drugi strani pa koncil nujno pozivlje verne laike, naj se v velikem številu priključijo za članstvo v takih apostolskih udruženjih in se velikodušno žrtvujejo v delu za uspehe evangelija.

Ne da bi hoteli naštetati vse take že obstoječe apostolske organizacije, naj omenimo le **Marijino legijo**, ki pod vodstvom škofov in duhovnikov dosega prave čudeže v apostolatu, potem **udruženje sv. Vincenca Pavelskega**, ki z deli usmiljenja in ljubezni posredno veliko stori tudi za duše, končno **bratovščino krščanskega nauka** (Confraternity of Christian Doctrine), ki skrbi, da prejemaajo pouk v katekizmu tudi otroci iz nekatoliških šol.

V isto vrsto apostolata spadajo razna udruženja med dijaki srednjih in višjih šol, podobna gibanja med mladimi delavci in tako dalje. Med vsemi stanovi in poklici, v vseh starostnih dobah, naj cveto in zore taka udruženja, zakaj vedno in povsod so potrebna in blagoslov Cerkve bogato nanje rosi. Silno veliko dobrega lahko napravijo za evangeljsko prerojenje bližnje in daljne okolice.

(Bo še.)

KAJ VEMO O TEM PTIČKU?

Mira Mar.

NA NAŠA PISMA PO ZRAKU V DOMOVINO — če niso tako imenovani aerogrami — mora znamka za 25 centov. Na njej je upodobljen fleten ptiček v pestrih barvah in ob robu pred njegovim kljunčkom stojita besedi: SCARLET ROBIN. Odkar imamo v Avstraliji cente namesto pennyjev, je gotovo ta tiček že nekaj tisočkrat sfrčal čez oceane v našo domovino. Prav tako gotovo tega ptička naši dragi doma radi ogledujejo in zelo verjetno tudi shranjujejo med razne druge znamke, ki jih dobe iz tujih dežel.

Če bi nam pa kdo od tam poslal vprašanje, kaj vemo o tem ptičku, koliko jih je med nami, ki bi vedeli res kaj povedati o njem? Jaz sem se pozanimala in našla o njem podrobnosti v avstralskem tisku. Morda bo zanimivo za bralce MISLI, če jim povem, kaj sem brala.

Najprej se vprašajmo, kako bi se njegovo ime — Scatlet Robin — prevedlo v naš jezik. Slovar nam pove, da je "robin" neka vrsta naše taščice ali drozda. To dvoje ptičjih imen gotovo še vsi poznamo od doma, čeprav morda ptičev samih ne bi več poznali. "Priimek" Scarlet je pa ta avstralski ptič pač zato dobil, ker je na prsih škrlatno rdeč. Naj še dostavim, da je ta naš Robin pravi avstralski ptič, ne morda importiran iz kake evropske dežele. Dognano je namreč, da so prvi naseljenci, ki so prišli iz Anglije v današnji New South Wales, tega ptička že našli tu in si ga domotožno ogledovali, ko je poleteval z drevesa na drevo ob robovih evkaliptovskih gozdov.

To se pa začinja zanimivost, ki se tega ptička še vedno drži.

Angleške prišleke je gledanje tega tička spominjalo na podobno ptičjo vrsto doma v Angliji. Ime jim je bilo Robin Redbreast. Mi bi menda rekli: rdečeprsna taščica, ali morda bolje: rdečeprsni drozd. Ker tukajšnji "rdečepersnik" še ni imel imena, vsaj ne v angleškem jeziku, so mu novi Avstralci dali kar domače ime, ki je torej importirano, čeravno ptič sam ni. Pa se je s časom izkazalo, da je bila izbira imena močno ponesrečena.

Ko so namreč v teku let prišli v Avstralijo tudi učeni ljudje, ki so začeli deželo znanstveno preiskovati, so vzeli na piko tudi tega ptička. Dognali so, da ne spada v družino taščic ali drozdov, niti bližnja žlahta jim ni. Hoteli so mu dati kako drugačno ime, toda bilo je že prepozno. Samo toliko so dosegli, da se ptičku — vsaj uradno — ne reče več

rdečeprsna taščica, ampak škrlatna taščica. Da bi pa ne bila taščica, je bilo zastoj zahtevati. Neki pisec pravi: Ljudje so se trdno držali prvotnega imena za tega ljubkega ptička. Dopovedovati, da ni taščica, bi bilo prav toliko, kot Amerikance prepričevati, da je London največje mesto na svetu. Tako je prišlo, da je ostalo tudi v znanstvenem jeziku današnje ime: SCARLET ROBIN in je tako zapisano tudi na novih znamkah.

KAJ SE VEMO O TEJ AVSTRALSKI "TAŠČICI"?

Znanstveniki so odkrili, da ima Avstralija kakih 33 zvrsti "robinov" ali psevdo-taščic, ki so si med seboj res v bližnjem rodu, nobena od njih pa ni v žlahti z evropskimi taščicami. Vendar je obveljalo, da se vsem reče "robins", niso pa vse "Scarlet". Jih je namreč med vsemi samo pet zvrsti, ki imajo škrlatne prsi.

Toda prav ti "rdečepersni" drozdi ali taščice, po avstralsko Scarlet Robins, se med najbolj številnimi ptiči v Avstraliji. Posebno dosti jih je videti po gozdovih na vzhodni obali vse gor do tropskih krajev, kjer se pa ne počutijo dobro in se ne udomačijo. Njihova gnezda so prava umetnost, podobna kupicam, spletena iz drevesnega lubja, mahu in nekake pajčevine. Znotraj so obložena s perjem ali dlako. Jajčki so drobni, po trije ali štiri, pastelno modri, oškropljeni z rjavimi pikami. Ptički gnezdiijo po dvakrat na leto.

Samci se po svoji zunanosti zelo ločijo od samic. Najlepši so v zgodnji pomladi, njihova bela in rdeča barva drugod po teleščku napravljata odlično ozadje blesteče rdečim prsom. Samica je vse bolj preprosto oblečena, zadovoljna je z rjavo in rožasto barvo.

Hranijo se z mrčesom vseh vrst. V mrzlih mesecih se radi drže v nižinah ob morju in jih je lahko videti prav v bližni samotnih hiš, pa tudi v gosto naseljenih predmestjih, zlasti če je zraven kaj drevja. Mislim, da smo že vsi videli te ptičke na lastne oči v prosti naravi, prav je, da smo jih še nekoliko bolje spoznali.

NADALJNI DAROVI ZA SKLAD

in druge namene

§ 2: Jelka Purič, Savo Tory Jože Benčina, Franc Nusdorfer, Emil Celin, Lojze Rebec, Ivanka Pohlen, Renzo Trinko, Ludvik Smuc, Tone Požar, Karla Twrdy, Matilda Burjan, Stanko Kalc, Friderik Breznik, Ivan Urbas (ACT).

§ 1: Jože Topolovec, Jože Tomšič, Ivan Zic, Lina Grasmayr, Jože Dekleva, Cvetka Skala, Marg. Simonka, Hilda Liubessi, Drago Lagonder, Vladimir Puc, Ljenko Urbančič, Franc Danev, Izabel Bukarica, Ivanka Iskra, Ana Brand.

40 c: družina Kostevc.

ZA P. PODERŽAJA: Alojz Klekar \$4, Fr. K. \$4, Neim. USA, \$5, Marica Tomažič \$2, Ivanka Pohlen \$6. — P. Misijonar se pristrčno zahvaljuje za v juliju poslano vsoto \$ 200. Iz njegovega pisma bomo kaj objavili v oktobrski številki.

ZA SLOMŠKOV SKLAD: Neimenovan \$2, Fr. K. \$3, Marica Tomažič \$2, R. Trinko \$6, Al. Filipič \$2.

ZA SESTRE V MELBOURNU: Marija Študel \$10.

ZA CERKEV V HRENOVICAH: Fr. K. \$8, Josipa Kuneč \$8, P. Bernard \$10 (v spomin pokojnega prijatelja Franca Gabrovska, ki je bil svoj čas kaplan v Hrenovicah). — **Torej se je vendar nekoliko sprožilo tudi za Hrenovice.** Zganite se še drugi, da jim nekoč pošljemo vsaj en stotček. Preveč bi jih bolelo, če bi Avstralija ostala čisto — gluha . . .

ZA SLOVENICUM V RIMU: Neimenovan \$100. Za ta velepomembni zavod smo doslej nabrali \$606. Prosimo nadaljnjih darov, čeprav vse bolj majhnih. Ali bi ne mogli do konca leta vsoto dvigniti na \$1000? Ta cilj je postavljen — pohitite, da ga dosežemo.

Vsem darovalcem pa najiskrenejša hvala in Bog povrni.

IZ MATIČNIH KNJIG N.S.W.

K r s t i

Marie Louise Umbrazunas, Oatley. Oče Geminas, mati Marija, r. Klakočer. Botrovala sta Ludvik in Marija Klakočer — 6. avgusta 1966

Vesna Lea Marija Kavčič, Guildford. Oče Franc, mati Vilma, r. Bizjak. Botrovala Darko Bizjak in Ana Marija Clemfield — 6. avgusta 1966.

James Anthony Bizjak, New Berrima. Oče Darko, mati Joan Elaine, r. Moore. Botrovala Franc Kavčič in Jožefa Bizjak — 6. avg. 1966.

Stephen Joseph Bizjak, New Berrima. Oče Darko, mati Joan Elaine, r. Moore. Botrovala Anton in Lilijana švigelj — 6. avgusta 1966.

Diana Tereza Grlj, Botany. Oče Drago, mati Marija, r. Brala. Botrovala Mate in Angela Brala — 7 avg. 1966.

Marko John Brežnik, Marroubra. Oče Alfred, mati Jelena, r. Kucler. Botrovala Rudi Brežnik in Hilda Wirt — 7. avgusta 1966.

Daniel Poredoš, Marrickville. Oče Jože, mati Marija, r. Bučar. Botrovala Vlado in Lucija Rimac — 14. avgusta 1966.

Iztok Franc Nusdorfer, Camperdown. Oče Franc, mati Rudolfa r. Kovač. Botrovala Alojziji in Aristeja Sotler — 14. avg. 1966.

Bojan Sirotko, Villawood. Oče Jože, mati Tončka, r. Starc. Botroval Drago Križnik — 14 avgusta 1966.

Stephen John Meznarič, Balmain. Oče Janez mati Marija r. Završnik. Botrovala Glenn in Lynne Cramond — 20 avgusta 1966.

Stanko Mencigar, Cronulla. Oče Jože, mati Vilma, r. Novak. Botrovala Anton Mencigar in Marija Bokan — 27. avgusta 1966.

David Stanko Novak, Kirrawee. Oče Stanko, mati Marica, r. Šircelj. Botrovala Jože in Jožica Novak — 27. avgusta 1966.

Zlata Helena Prosič, Villawood. Oče Zuhudija, mati Regina, r. Horvat. Botrovala Gustav in Helena Feher — 28. avgusta 1966.

Vesna Helena Hatezič, Lake Heights. Oče Marijan, mati Margareta, r. Mali. Botrovala Krešimir in Katica Ban — 28. avgusta 1966.

Vsem starišem in novokrščencem iskrene čestitke!

JANEZU BOM KAR JAZ LEPO POVEDAL

Lojze Čmrlj

LJUDJE BOŽJI, VOJNA JE TU! Ker nisem več varen, sem se nekam skrtil, da me vohuni ne bodo iztaknili. Zaenkrat se gredo zaplotniško vojno, a kmalu bodo začeli pokati možnarji. Prvi znaki so že tu. Mar niste brali, kako se je Janez Pristov tam "onkraj gošče" (Woodend) zakadil v Pepeta Metulja iz Concorda? Janezove puščice je Pepe zdrobil kar s kolon. Napisal je kratko črtico (menda še nedokončano?!) in zdaj sedi na zmago-slavnih lavorikah ter izziva Janeza, naj se pokaže, koliko velja in zna. — Obema bi svetoval, naj pustita onega Klakočerja v miru, da ne bo zmešnjava še večja! Janez Pristov pa naj si zapiše za ušesa tole ljudsko modrost: "Ne lučaj kamnov v sosedovo hišo, če sam čepiš v stekleni bajti!" Janezu bom pa kar jaz lepo povedal, kaj vse je narobe z njegovo pisarijo; ne bo treba nobenega Klakočerja.

Takole piše: "Po mojih mislih naj bo Marija N. v Melbournu kar potolažena . . ." Preljubi moj Janez! "Po mojih mislih" je tuje, prežvečeno reklo, ki prav nič ne pove. (Mi pravimo: mislim menim, sodim itd.). Tvoj napihnjzen začetek je čisto nepotreben. Namesto tega bi mirno zapisal: "Marija N. v Melbournu naj bo kar potolažena . . ." Ali si kdaj slišal mamo reči: "Po mojih mislih, dragi Janez, imaš že spet raztrgane hlače"? — Dalje praviš: "Zgodba je sama na sebi neumna, samo za zabavo napisana." Besede "sama na sebi" si tudi Ti zapisal samo za zabavo, kajne? (Misliš, da bi bila klobasa kaj boljša, če bi zapisal, da je "sama na sebi" dobra?) Pravilno in lepo bi bilo: "Zgodba je neumna, zapisana samo za zabavo." Potem pa si poredno zvedav, ko praviš: "Pa še ena osebnost v Mislih me zanima . . ." Verjetno si hotel reči: . . . "ena oseba", a tudi to je piškavo. Nato praviš, da Pepe "napiše včasih boljše, včasih slabše", ko bi moral pravilno napisati, da Pepe "napiše včasih boljše . . .". "Nekaj pa zmerom sklamfa," pristavljaš. Za božjo voljo, kje pa si pobral to grdo spakedranko?! Naj Te spet vprašam: ali si kdaj slišal mamo reči, da si priden dečko in da zmerom kaj lepo "sklamfaš"? Take pokveke pa kar črtaj iz svojega besedišča!

Še ziniti je ne bi smel, kaj šele zapisovati, pa čeprav samo za šalo. V sestavku še berem: "Od sedaj naprej ne bo treba več . . ." Tudi Tebi "od sedaj naprej" ne bo treba več. Namesto treh nerodnih besed boš prav isto povedal z eno samo: "Poslej (ali: odslej) pa ne bo treba več . . ." Nazadnje podvomiš, če bo mogel Pepe slediti Klakočerjevi "visokorodni jezikoslovnosti". Vem, da je jezikoslovje nauk o jezikih (saj svojega stalno brusim!), a jezikoslovnosti ne poznam. To si kar Ti skoval!

Niti še nisem slišal, da bi bila slovenščina "visokorodna", saj Slovenci nismo plemiči. O Klakočeru pa samo to vem, da je malo čudaški, ker se menda bavi z vsem šmentom. Zato pa ga pusti v miru, da se mu ne bo vse skupaj zmešalo.

V sestavku si naposled prosil urednika: "Na vsak način mu drugič nič ne popravljajte . . . Dragi Janez! "Na svaki način" pusti južnim bratcem, Slovencem ta izraz ni prav nič potreben. Zapisal bi lepo, če bi dejal: "Drugič mu nikar nič ne popravljajte . . ."

Naj bo dovolj te čenčarije! Pa brez zamere!! Drugič se bom malo lotil Metuljevega leposlovja. Samo to bi želel, da ostaneta dobra prijatelja, sicer pa pišita in pišita, da se bo kar kadilo!

UREDNIKOVA PRIPOMBA. — Takale "vojna" je meni zelo všeč, upam, da se je tudi naročniki in bralci ne branite. O Janezu in Pepetu prav nič ne dvomim. List je ob taki "vojni" bolj živahen, naučimo se pa lahko iz nje več ali manj prav vsi. Naj jo "vodi" Klakočer ali Čmrlj, dobrodošla nam je.

Vendar moram Janeza v zaščito vzeti — zoper Čmrlja. Slovenski pravopis ima na strani 139 "bolje" in "boljše" (prislov). Na strani 454 stoji "na vsak način". Na strani 437 stoji "ni po mojih mislih". Na strani 547 je stavek: "ta človek je velika osebnost". (Za tako veliko osebnost je pač imel Janez Pepeta Metulja — zdaj bo dodal še Čmrlja, zakaj bi mu kdo zameril?) Tudi Janezova "jezikoslovnost" bi se dala lepo zagovarjati, pa naj bo. Vsekakor Janezova slovenščina ni tako ničeva, kot nam da razumeti Čmrlj. Bomo videli, kako se bo lotil Metulja. Pa sem prepričan, da se tudi Metulju ne bo treba znova — zabubiti . . .

Dapto. — Moja znanka Julka Boltežar v Anandale pri Sydney je dobila poročilo, da se je njen brat **Stanko Purkart** smrtno ponesrečil v Tasmaniji. Neko jutro so se trije peljali z avtom po cesti, ki je bila mokra. Avto je zdrsil in jih zanesel v drevo ob cesti. Stanko je bil star 22 let in je mislil za božič priti v Sydney in tu ostati. Doma je bil na Golem pod Ljubljano. Sestra v Sydneyu je prepozno zvedela, da bi mogla na pogreb. Muči jo, kako bo sporočila bratovo smrt materi. Bil je edini fant v družini. — Tudi nisem nič opazila v MISLIH poročila o smrtni nezgodi nekega Slovenca, ki je bil ubit z dvema drugima v Windongu pri Wollongongu. Ali vam ni nihče nič poročal? — **Albina Konrad.**

Žal, tudi o tej nesreči slišim prvič. Kdor kaj več ve, naj poroča. — **Ur.**

Point Piper. — Še vedno dobim kakšno pismo brez podpisa, brez naslova dopisnika ali dopisnice. In je včasih zraven pripis: odgovorite mi v naslednji številki. Žal, to ne gre. Na nepodpisana pisma in druge prispevke za list se noben urednik ne ozira. To ni prvič povedano. Za javnost se pravo ime lahko prikrije, če kdo to želi, urednik pa mora vedeti, kdo je pisal. Naj bo to še enkrat povedano, morda niti ne zadnjič. — **Urednik.**

VICTORIA

St. Albans. — Prijazen obisk smo imeli pri nas. P. Bazilij je pripeljal častite sestre, ki smo jih bile zelo vesele. Malo smo jim zapele, Jožica jih zaigrala na klavir. Škoda, da ni mogla priti tudi M. Romana. Upamo, da bo kmalu ozdravela. Zelo pogrešamo tudi gdično Anico. Rade bi, da bi kmalu prišla nazaj iz Evrope. Stara mati iz Slovenije nam je pisala, da jih je Anica tam obiskala in jim pokazala film od nas. Piše, da je bila tako vesela, da je kar jokala. Oh, Anica, koliko dobrega si nam naredila in nam še dalaš tudi, ko si doma! — Šle smo gledat Desetega brata. Vsi so lepo igrali, posebno odličen je bil Deseti brat sam. Žal bi nam bilo, če bi zamudile tak lep večer. — Vesele smo bile, ko smo videle, da je še kdo v Avstraliji, ki pozna g. Marijana Kožlina. Pa še njegovo sestrično imamo tu. G. Marijan je bil za kaplana eno leto v Cerknem, potem se je preselil v Novake. Bilo je leta 1949. Imel se dosti dela, ker je bila cerkev porušena od bombardiranja. Veliko je popravil, veliko je pa še treba. Ljudje v Novakih ga imajo radi, Zeleli bi mu pomagati, pa so ostali doma po večini le stari, mladina je šla v tovarne delat. Na-

slov g. Kožlina je: Novake, pošta Cerkno, Slovenija. Če bi hotel kdo kaj pomagati, bo zelo vesel. Rad bi cerkev olepšal, ker bo drugo leto pel tam novo mašo g. Janko Kosmač, ki ga je naša mama pestovala. Mama nam veliko pove od tam, zato lahko vse to pišemo.

Prav rade napišemo tudi tiste pogovore po slovensko, ki jih je po angleško poslala ga. Milka Stanič. Pošljamo ji lep pozdrav.

Z denarjem lahko kupiš posteljo, ne pa spanje.

Z denarjem lahko kupiš knjigo, ne pa razum.

Z denarjem lahko kupiš hrano, ne pa apetit (tek).

Z denarjem lahko kupiš dobroto (fine reči), ne pa krasoto (lepoto).

Z denarjem lahko kupiš zabavo, ne pa srečo (veselje).

Z denarjem lahko kupiš zabavo, ne pa srečo Čudovito je, da so vse dobre reči v življenju svobodne (zastonj).

Lep pozdrav vsem!: Uršičeve Majda, Jožica in Cvetka.

POKOJNI JOŽE TORKAR

Umrli je nenadoma 28. avgusta v Queanbeyu, N.S.W. Po rodu je bil iz Ljubljane, star 28 let. V Avstraliji je bival kakih 9 let. V domovini mu še živi mati, v Ameriki poročena sestra.

Pogrebno sv. mašo-zadušnico je v petek 2. sept. daroval zanj v cerkvi sv. Rafaela, Queanbeyan, p. Valerijan iz Sydneya. Prisostvovalo je lepo število rojakov in drugih prijateljev rajnika. Po maši smo krsto spremljali na ondotno pokopališče.

Jože v Avstraliji ni imel sorodnikov. Zavzelo se je zanj Slovensko društvo v sosednji Canberri — čeprav ni bil član in večini nepoznan — ter mu oskrbelo dostojen pogreb. Člani so nabrali med seboj vsoto denarja, ki bo pomagala kriti stroške. Lepo bi bilo, če bi mogli naročiti še nekaj sv. maš za dušni pokoj rajnika in poslati materi v domovino majhen dar.

Zato naj ostane zbirka odprta za nadaljnje darove. Vsak, tudi najmanjši prispevek bo hvaležno sprejet. Odborniki društva so pooblašteni za zbiranje. Vsem že naprej najlepša hvala! — **Poročevalec** za društvo.

CARINIA RECORD BAR

18 RAWSON PLACE, SYDNEY

NUDIMO VAM NAD 6000 NAJNOVEJŠIH
PLOŠČ Z NARODNIMI PESMIMI IN
PARADNIMI NASTOPI NA RADIU IN
TELEVIZIJI IZ

SLOVENIJE BOSNE
MAKEDONIJE SLAVONIJE
DALMACIJE SRBIJE

Vprašajte našega zastopnika za katalog
ali pišite naravnost nam.

PEČARSTVO

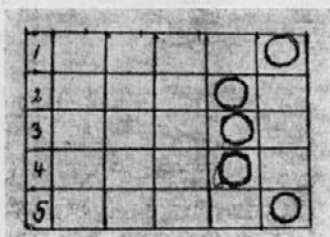
POLAGANJE KERAMIČNIH PLOŠČIC
PO KOPALNICAH, KUHINIJAH I.T.D.

Delo garantirano

MARTIN ADAMIČ, 8 Dixon St., Malvern,
VIC.

Tel.: 50-3905

DOPOLNJEVANKA II.

Uganka za ta mesec je samo na videz ista kot zadnjič, v resnici je čisto nova. Zahteve so podobne, rešitev nova.

Zopet: vstavi besede najprej do kroga, z dodatno črko (ali dvema) jih dopolni skozi ves lik.

Ob pravilni rešitvi bodo črke v krogih dale (ne zajca) ime zelo znanega mesečnika.

Naloga je zopet dvojna. Pomen zahtevanih besed je naznačen v spodnjih razpredelnicah.

P r v a :

1. Domače moško ime — potapljam se
2. pravoslavni duhovnik — ljudsko stetje
3. življenjski sok — krščansko ime
4. cel — del čolna
5. notranji glas — peljati.

D r u g a ;

1. športna igra — katastrofa
2. jezen — satan
3. beg — besedilo
4. orožje — gorko
5. sorodnik — čitati

AUGUSTOVE UGANKE

REŠENE

Dopolnjevanka

I.

1 pora — poraz, 2 srp — srpan, 3 ton — tonja,
4 rak — Rakek, 5 mati — Matic.

II.

1 Odra — odraz, 2 pok — pokal, 3 vol — volja,
4 pav — Pavel, 5 okli — oklic.
Dolgouha žival je ZAJEC.

Zemljepisna

Bilo je v Sloveniji, za potovanje nam je služila
TURISTIČNA AVTO KARTA (čitaj od desne na levo)

Rešitev poslali: Jože Grilj, Ivanka Žabkar, Pepe Metulj, Miro Pečar, Peter Malhar, Mina Tevželj, Janez Oganovič.

Kdo je padel?

Janez nam je pravil:

"Včeraj se je nekdo peljal z biciklom in sredi ceste grdo padel. K sreči se ni polomil, le opraskal se je precej. Ljudje so se smejali, jaz se pa nisem."

"Kdo je pa padel?" smo vprašali.

Janez je rekel: "Uganite!"

TRGOVSKO PODJETJE EXPORT-IMPORT JOŽE VIPAVC

STUTT GART 0, STOCKACHSTRASSE 20, W. GERMANY

nudi rojakom v Avstraliji priložnost, da na zelo preprost način omogočijo sorodnikom in prijateljem v domovini in ostalih delih sveta nabaviti **razne proizvode** svetovno znanih nemških tovarn po izredno ugodnih in **konkurenčnih cenah**, ki so znatno cenejše od domačih:

Gospodinjske stroje vseh vrst, radioaparate, televizorje in magnetofone, električne šivalne stroje, motorne kosilnice Irus in Holder, motorne škroplilnice in traktorje.

Zahtevajte naše ponudbe in pojasnila.

Odgovarjamo takoj v slovenščini. Pošiljke odpremljamo po želji takoj v domovino, kakor tudi v ostale dele sveta.

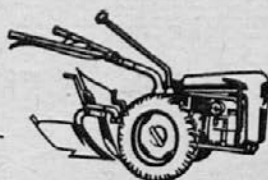
Poljedelski stroji znamke IRUS

kosilnica model
ER 7 KS

stane
450 USA dol

enoosni traktor U 1200
Diesel 8 KS

stane
970 USA dol

traktor Diesel A 12
10 KS

stane
1316 USA dol

kmečki mlin z
zmogljivostjo 50 kg
mole na uro.

stane
330 USA dol.

PHOTO STUDIO NIKOLICH

108 Gertrude Street

Fitzroy N. 6, Melbourne, Vic.
(Blizu je Exhibition Building)

Se priporoča rojakom za naročanje
fotografij vseh vrst.

Nevestam posojam poročne obleke
po nizki ceni

Odperto vsak dan od 9. do 1.

in od 3. do 7. pop.

Ob sobotah in nedeljah od 9. zjutraj

do 7. zvečer — TEL: JA 5978

Dr. J. KOCE

G.P.O. BOX 670, PERTH, W. A.

1. ČE HOČETE ZAJAMČENO, SOLIDNO IN HITRO POSTREŽBO GLEDE DARILNIH POŠILJK Z ŽIVILI, ZDRAVILI IN TEHNIČNIMI PREDMETI (RADIO APARATI, MOTORNI KOLESI, BICIKLI ITD.)
2. ČE HOČETE DOBITI SEMKAJ SVOJO ZAROČENKO, SORODNIKA ITD. POVDARJAMO, DA IMA DR. KOCE PO TUKAJŠN JIH ZAKONSKIH PREDPISIH PRAVICO DAJATI INFORMACIJE GLEDE VPOKLICA OSEB V AVSTRALIJO.
3. ČE HOČETE PRAVILNE PREVODE SPRICEVAL, DELAVSKIH KNJIZIC, POOB-LASTIL, TESTAMENTOV ITD. PRODAJAMO SLOVARJE IN VADNICE ANGLEŠKEGA JEZIKA.

Zastopnik za N.S.W. Mr. R. OLIP, 65 Moncur St., Woollahra, N.S.W.
Tel. 32-4806

SLOVENSKA MESNICA ZA
WOLLONGONG ITD.

TONE IN

REINHILD OBERMAN

20 Lagoon St., Barrack Point, NSW.

Priporočava rojakom vsakovrstne mesne izdelke: kranjske klobase, ogrske salame, slanino, sveže in prekajeno meso, šunke itd. Vse po najboljšem okusu in najnižjih cenah.

Razumemo vse jezike okoliških ljudi. Obiščite nas in opozorite na nas vse svoje prijatelje!

DARILNE POŠILJKE

živil in tehničnih predmetov (bicikle, motocikle, mope, radijske in televizijske aparate, frižiderje itd.)

ZA SVOJCE V DOMOVINI

pošilja tvrdka

Stanislav Frank

CITRUS AGENCY

74 ROSEWATER TERRACE
OTTOWAY, S.A.

Telefon: 4 2777

Telefon: 4 2777

SOLIDNOST — POPOLNO JAMSTVO
— BRZINA —

SO ZNAČILNOSTI NAŠEGA POSLOVANJA